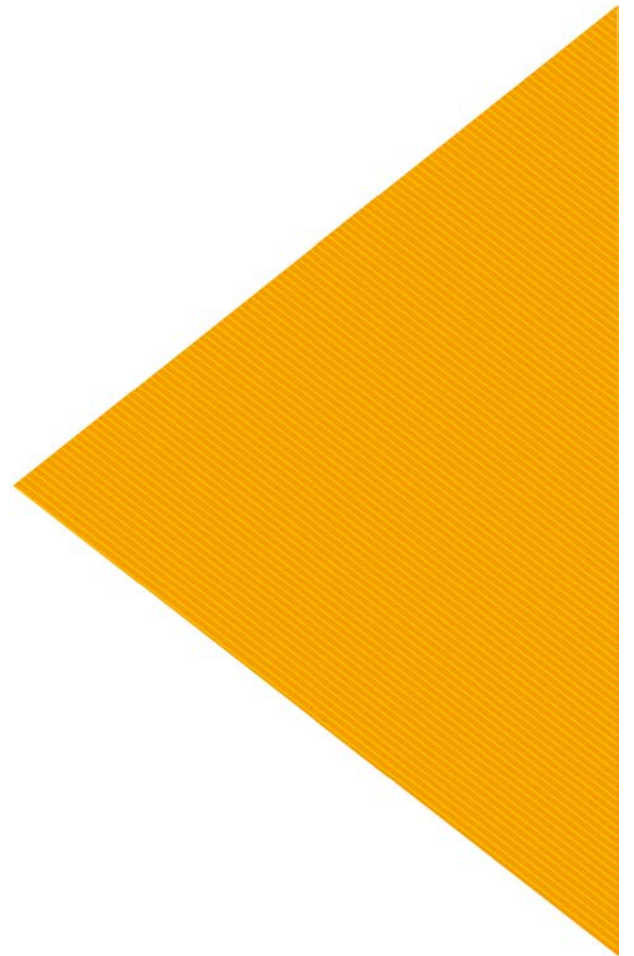

ELINKEINOTOIMINNAN VEROVELAT OSARAPORTTI II

SELVITYS 4/2015

Harmaan talouden selvitysyksikkö		Julkaisuaika 3.3.2015
Tekijä analyytikko Tuija Hannula ja asiantuntija Eeva Tiira		Julkiisuus Julkinen
Julkaisun nimi Elinkeinotoiminnan verovelat osaraportti II		
Julkaisutapa Harmaatalous.fi -sivustolla	Sivuja 47	Liitteitä 2
Lisätietoja medialle: Johtaja Janne Marttinen, puh. 020 612 6066 Apulaisjohtaja Marko Niemelä, puh. 020 612 6070 Muut yhteydenotot htsy@vero.fi tai www.harmaatalous.fi/Asiakaspalvelu		
Velvoitteidenhoitoselvityksen voi pyytää ilmiöselvityksessä kuvatun ryhmän perusteella (Laki Harmaan talouden selvitysyksiköstä (1207/2010) 5:3 §)		

TIIVISTELMÄ

Selvitys on jatkoa Harmaan talouden selvitysyksikön vuonna 2012 julkaisemaan Verovelat 17/2012 selvitykseen. Selvityksen tarkoituksena on antaa tilastollisin menetelmin yleiskuva organisaatioista, joilla on verovelkaa. Selvityksen kohdejoukkona on 107 630 yritystä, joilla oli verovelkaa joulukuussa 2013. Selvityksessä on käytetty Verohallinnon ja ulosoton tietoja.

Selvityksen kohteena olevien yritysten ja yksityisten elinkeinonharjoittajien verovelan määrä oli joulukuussa 2013 yhteensä 2 854 miljoonaa euroa. Selvityksessä tarkastellaan organisaatioiden verovelan rakennetta perustietojen kuten oikeudellisen muodon, verovelan määrän, yrityksen iän, liikevaihdon, toimialan mukaan. Jaksossa 3.2 tarkastellaan kohdejoukon velvoitteiden hoitoa muun muassa arvioverotusten, verotarkastustietojen, perinnän tietojen ja ulosoton tietojen kautta. Lopuksi jaksossa 4 kuvataan verovelkaisten yritysten vastuuhenkilöitä ja näiden luotettavuutta, verovelkaa ja muita yritysytteiksiä.

Selvityksessä havaittiin, että verovelkaisten yritysten lukumäärä on ollut joulukuussa 2013 jonkin verran suurempi kuin vastaavana aikana vuonna 2011 tai 2012. Elinkeinotoiminnan verovelan yhteismäärä näyttää olevan kasvussa ja vuoden 2012 verovelan määrän lasku näyttäisi jäävän tilapäiseksi, ainakin lyhyellä aikavälillä.

Kaikista Verohallinnon rekisterissä olevista yrityksistä 15 prosentilla oli verovelkaa joulukuussa 2013. Toimivia näistä verovelkaisista yrityksistä oli noin puolet, 50 538 yritystä. Kaikista toimivista yrityksistä 12 prosentilla oli verovelkaa. Elinkeinotoiminnan verovelasta noin 24 prosenttia oli tarkasteluhetkellä joulukuussa 2013 edelleen toimivien yritysten verovelkaa.

Verovelkaisista yrityksistä osakeyhtiöitä oli 41 prosenttia. Elinkeinotoiminnan verovelasta tämän joukon vastuulla oli noin kaksi kolmasosaa, yhteensä 1 948 miljoonaa euroa. Verovelkaisista yrityksistä yli puolella verovelan määrä oli alle 5 000 euroa ja joukon osuus kokonaisverovelasta oli noin 3 prosenttia. Yritykset joiden verovelan määrä oli yli 100 000 euroa, vastasivat yli puolesta elinkeinotoiminnassa syntyneestä verovelasta. Verovelkaisista yrityksistä yli kolmannes ja verovelan määrästä 46 prosenttia oli yrityksillä, joiden kotipaikaksi oli ilmoitettu Uusimaa. Lisäksi havaittiin, että yritysten keskimääräinen verovelka kasvaa yrityksen iän myötä. Liikevaihtotietojen perusteella näyttää, että pienet yritykset verovelkaantuvat useammin kuin suuremmat yritykset.

Keskeisillä harmaan talouden riskitoimialoilla rakentaminen, kuljetus sekä majoitus- ja ravitsemistoiminta, kokonaisverovelan määrä on kasvanut kahdessa vuodessa lähes 100 miljoonaa euroa. Toimialoilla edelleen toimivien yritysten osuus verovelasta näyttää kuitenkin pienentyneen ja toimimattomien yritysten osuus on vastaavasti kasvanut.

Yritysten oikeudellisten muotojen välisessä tarkastelussa suhteellisesti eniten verovelkaisia yrityksiä oli ulkomaisten yritysten luokassa, yhteensä 19 prosenttia kaikista Verohallinnon rekisterissä olevista ulkomaisista yrityksistä. Ulkomaisten verovelkaisten yritysten suhteellinen osuus on kasvanut kahdessa vuodessa noin neljä prosenttiyksikköä. Ulkomaisista yrityksistä virolaiset olivat suurin ryhmä. Verovelkaisista ulkomaisista yrityksistä 75 prosenttia oli virolaisia. Ulkomaisten yritysten verovelasta 52 prosenttia oli virolaisten yritysten verovelkaa. Eniten virolaisia verovelkaisia yrityksiä oli rakentamisen toimialalla. Verovelkaisista ulkomaisista yrityksistä vain 18 prosenttia oli Verohallinnon rekisterien mukaan edelleen toimivia yrityksiä.

Verovelkaisista yrityksistä noin 10 prosentilla oli ollut arvioverotuksia vuonna 2013. Verotarkastuksen kohteena oli ollut 5 prosenttia selvityksen kohdejoukon yrityksistä. Näiden yritysten osuus elinkeinotoiminnan verovelasta oli noin 30 prosenttia. Tarkastuksissa havaittiin lukuisia puutteita ja 807 verotarkastusta oli johtanut Verohallinnon tekemään rikosilmoitukseen.

Selvityksessä tarkasteltiin lisäksi yritysten selviytymistä verovelasta. Selvityksessä havaittiin, että joulukuussa 2012 verovelkaisista yrityksistä 27 prosentilla ei ollut enää verovelkaa vuoden kuluttua joulukuussa 2013. Velattomien osuus kasvoi edelleen 36 prosenttiin kesäkuuhun 2014 mennessä. Joukon verovelan määrä oli pienentynyt tarkastelujaksolla yhteensä 375 miljoonaa euroa.

Toimivista yrityksistä 15 prosentilla oli Verohallinnon kanssa voimassa oleva maksusuunnitelma ja maksusuunnitelmien piirissä oli yhteensä 11 prosenttia toimivien yritysten verovelasta. Verovelkaisista yrityksistä 79 prosentilla oli ollut velka-asioita vireillä ulosotossa viimeisen 4 vuoden aikana. Velallisista 53 prosentilla oli ollut ulosotossa hakijana Verohallinnon lisäksi jokin muu velkoja.

Avainsanat:

verovelka, verojäämä, elinkeinotoiminta, toimiala

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	SELVITYKSEN TARKOITUS	4
2.1	Luokittelu	4
2.2	Kohdejoukko	5
2.3	Verovelan määrän vertailu Verohallinnon Info-tilastoon	6
3	VEROVELAN RAKENNE	8
3.1	Perustiedot	8
3.1.1	Verovelat suuruusluokittain	8
3.1.2	Verovelat oikeudellisen muodon mukaan	11
3.1.3	Verovelat toimialoittain	13
3.1.4	Verovelat alueittain	18
3.1.5	Toiminta-aika	21
3.1.6	Yrityksen koko	22
3.1.7	Ulkomaiset yritykset	23
3.2	Velvoitteidenhoito	28
3.2.1	Ilmoituspuutteet / arvioverotus	28
3.2.2	Verotarkastukset	29
3.2.3	Perintätilanne	33
3.2.4	Konkurssi- ja yrityssaneerausvaiheet	36
3.2.5	Ulosottoasiat	36
4	VASTUUHENKILÖISTÄ JA KYTKÖKSISTÄ	41
4.1	Vastuuhenkilöiden muissa yritysytöksissä häiriöitä	42
4.2	Vastuuhenkilöiden verovelka	43
4.3	Liiketoimintakiellot	44
5	YHTEENVETO	45
6	KEHITTÄMISEHDOTUKSIA	47

LIITTEET

- LIITE 1 Oikeudelliset muodot, erittely
LIITE 2 Toimialat, erittely

1 JOHDANTO

Harmaan talouden selvitysyksikön lakisääteisenä tehtävänä on tutkia, tuottaa ja jakaa tietoa harmaasta taloudesta.¹ Selvitysyksikön laatimissa ilmiöselvityksissä kuvataan harmaan talouden ilmiöitä ja niiden vaikutuksia yksilöimättä organisaatiota tai siihen liittyvää henkilöä. Tässä selvityksessä kuvataan organisaatioiden toiminnassa syntyneitä verovelkaa. Verovelalla tarkoitetaan eräpäivän jälkeen maksamatta olevaa veroa ja työnantajan sosiaaliturvamaksua.

Verovelka ja siinä tapahtuvien muutosten peilaaminen yhteiskunnassa yleisesti tapahtuviin muutoksiin antaa viranomaisille lisää tietoa harmaasta taloudesta. Verovelka liittyy harmaaseen talouteen silloin kun verovelvollisen tarkoituksena on ollut välttää yhteiskunnallisia velvoitteita ja verojen maksua muun syyn kuin maksukyvyttömyyden takia. Verovelan tilastollisessa tarkastelussa ei voida erotella sitä, onko verovelka syntynyt maksukyvyttömyyden vai esimerkiksi rikollisen toiminnan johdosta. Kokonaisuutena verovelan määrän kehitys kuitenkin kuvastaa harmaan talouden riskiä, mistä syystä sen seuraaminen on harmaan talouden torjunnan kannalta tärkeää.

Harmaan talouden selvitysyksikössä on tehty toimialakohtaisia selvityksiä harmaan talouden osuudesta yksittäisillä toimialoilla. Harmaan talouden osuutta kokonaisverovelasta ei ole selvitetty. Harmaassa taloudessa on usein kyse ns. piilevästä verovelasta, joka ei tule viranomaisten tietoon ja ei siten myöskään näy verovelan määrässä. Verovelasta harmaan talouden osuutta on ainakin osa verotarkastusten ja arvioverotuksen perusteella maksuunpannuista veroista. Harmaaseen talouteen voidaan lukea lisäksi verovelka, joka on verovelvollisen ilmoituksen perusteella maksuunpantu, mutta jossa velallisen tarkoituksena on ollut Verohallinnon rekisterissä pysyminen, ei verojen maksaminen.

Verovelan kokonaismäärä oli Verohallinnon tilaston mukaan 31.12.2013 yhteensä 3,9 miljardia euroa, joka sisältää aikaisemmasta tilastoinnista poiketen 191 miljoonaa euroa verotilin alijäämää. Verojäämiä oli yhteensä 3,7 miljardia euroa, josta 2,7 miljardia euroa oli yritys- ja yhteisöasiakkaiden maksamatta olevia veroja. Vuonna 2013 verojäämien kokonaismäärässä oli laskua ensimmäistä kertaa vuoden 2007 jälkeen, yhteensä 354 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Verojäämien määrän lasku johtuu ennen kaikkea vanhentuneiden verojäämien vähentymisestä. Verolajeittain tarkasteltuna vuoden 2013 verojäämät jakautuvat seuraavasti: tuloveroa ja niiden ennakkoita 36,7 %, arvonlisäveroja 41,3 %, ennakonpidätyksiä ja sosiaaliturvamaksuja 19,9 % ja muita veroja 2,1 %². Ryhmään muut verot kuuluu muun muassa kiinteistöverot sekä perintö- ja lahjaverot.

Perintätoimenpiteiden tehokkuudella on vaikutusta verojen kertymään ja siten myös verovelan määrään. Verohallinnon perinnän kertymä oli vuonna 2013 vajaa 1,6 miljardia euroa. Perinnän euromääräinen tulos vuodelta 2013 kasvoi 4,6 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Noin kolmannes tästä tuloksesta kertyi maksuunistutusten kautta ja noin viidennes, yhteensä 319 miljoonaa euroa ulosoton toimenpiteillä. Muita toimenpiteitä olivat muun muassa maksusuunnitelma ja veronkuittaus.³

Verovelan määrän vaihteluihin vaikuttavat myös ulkoiset tekijät, joista yksi keskeinen on talouden suhdanne. Yritystoiminnan taloudellisia ongelmia ja maksukykyä voidaan arvioida vireille tulleiden konkurssien määrää tarkastelemalla. Konkurssien määrä on pysynyt viime vuosina korkealla tasolla. Tilastokeskuksen tietojen mukaan tammi–joulukuussa 2013 tuli

¹ Laki Harmaan talouden selvitysyksiköstä (21.12.2010/1207)

² Verohallinto vuosikertomus 2013

³ Veronkantoyksikkö 24.3.2014: Verojen perinnän tilastotietoa 2013

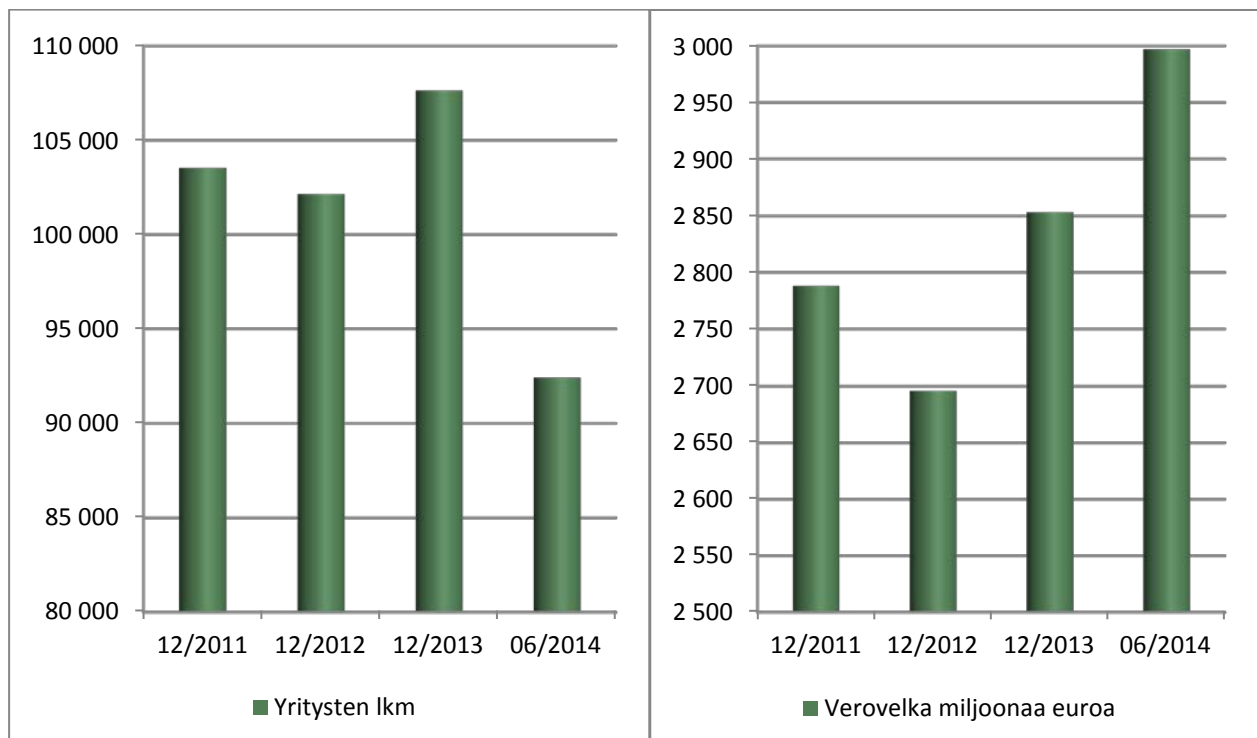

vireille 3 131 konkurssia, mikä on 170 konkurssia (5,7 %) enemmän kuin vastaavana ajankohtana vuotta aiemmin. Konkurssien määrä kasvoi suhteessa eniten majoitus- ja ravitsemistoiminnan päätoimialalla (26,3 %). Rakentamisen toimialalla konkurssien lukumäärä (-55 kpl) laski edelliseen vuoteen verrattuna eniten.⁴ Verohallinto laittoi vuonna 2013 vireille 1 358 uutta konkurssihakemusta⁵. Verohallinnon konkurssihakemusten määrä on pysynyt samalla tasolla edellisen vuoden 1 346 hakemukseen verrattuna ja lasketut hieman 2011 vuodelta tilastoidusta 1 402 konkurssihakemuksesta.

Verovelkojen kokonaismäärän muutokseen heijastuvat lainsäädäntöön ja verotusprosessiin liittyvät uudistukset ja muutokset. Merkittävä muutos on joulukuussa 2014 käyttöön otettu julkinen verovelkarekisteri. Hallituksen esityksen mukaan verovelkarekisterin tavoitteena on helpottaa tilaajavastuulain tilaajalle asettamien velvoitteiden täyttämistä verovelkaa koskevan tiedon selvittämisessä ja edistää harmaan talouden torjuntaa julkisissa hankinnoissa. Lisäksi sillä tulee olemaan yleisempi harmaan talouden torjuntaan liittyvä vaikutus; rekisteri ennalta estää laiminlyöntejä ja heikentää harmaan talouden toimijoiden toimintaedellytyksiä. Tiedon julkisuus nähdään yleisenä kannustimena yrityksille täyttää maksuvelvoitteensa ja sillä uskotaan olevan positiivista vaikutusta verotulojen kertymiseen.⁶ Tulevina vuosina voimme arvioida rekisterin vaikutusta elinkeinotoiminnassa syntyvän verovelan määrän.

Seuraavassa kaaviossa kuvataan selvityksen kohdejoukkoa, verovelkaisten yritysten ja näiden verovelan määrän kehitystä aikavälillä joulukuu 2011 - kesäkuu 2014.

Kaavio 1. Verovelkaiset yritykset ja verovelka 2011 - 2014 (lähde: Verohallinto 6/2014)

⁴ Tilastokeskus>konkurssit>joulukuu 2013

⁵ Verohallinnon vuosikertomus 2013

⁶ HE 204/2013 vp. s. 9

Verovelkaisten yritysten lukumäärä on ollut joulukuussa 2013 jonkin verran suurempi kuin vastaavana aikana vuonna 2011 tai 2012. Kesäkuussa 2014 verovelkaisten yritysten lukumäärä on ollut selvästi pienempi kuin edellisen vuoden joulukuussa. Lukumäärän laskuun on jonkin verran vaikuttanut vuoden vaihteessa tapahtuva yleinen verojen vanhentuminen. Elinkeinotoiminnan verovelan yhteismäärä näyttäisi olevan kasvussa ja vuoden 2012 verovelan määrän lasku näyttäisi jäävän tilapäiseksi ainakin lyhyellä aikavälillä.

2 SELVITYKSEN TARKOITUS

Selvityksen tarkoituksena on antaa tilastollisin menetelmin yleiskuva organisaatioista, joilla on verovelkaa. Verovelan ja organisaatioiden luokittelun kautta etsitään velkaantumisen kannalta riskiryhmiä.

Selvityksessä tarkastellaan verovelkaisia yrityksiä ja elinkeinonharjoittajia sekä näiden verovelkaa seuraavien luokitteluiden kautta:

- oikeudellinen muoto
- toimiala
- toimivat / toimimattomat
- liikevaihdon mukaan
- elinkeinotoiminnan aloittamisajankohdan mukaan
- eromääräinen jakautuminen
- alueellinen jakautuminen
- verotarkastustiedot
- arvioverotus
- perintätilanne
- ulosoton asiakkaana

2.1 LUOKITTELU

Selvityksessä kohdejoukkoon on poimittu kaikki ne yritykset, joilla oli perimiskelpoista veron pääomaa maksamatta. Verovelasta käytetään Verohallinnossa ja lainsäädännössä termiä verojäämä. Verojäämällä tarkoitetaan veronkantolain 2 §:n mukaan maksuunpantua veroa, joka on jätetty eräpäivänä maksamatta. Verovelan kokonaismäärän tarkastelussa tulisi laskennallisesti ottaa huomioon myös verotilin alijäämä. Mikäli verotilille suoritettut maksut eivät kata koko verotilin saldoa, syntyy verotilin alijäämä eli negatiivinen saldo. Verotilin negatiivisesta saldosta ei ole saatavissa Verohallinnon rekisteristä historiatietoja. Verotilin alijäämää käsitellään selvityksen kohdassa 3.1 taulukoissa 5 ja 6.

Selvityksessä yhtiömuodot on ryhmitelty elinkeinonharjoittajiin (toiminimet), yhtiöihin, osakeyhtiöihin, aatteellisiin yhdistyksiin, osuuskuntiin, ulkomaalaisiin ja muihin yrityksiin.

Toimialat on ryhmitelty päätoimialaluokittain. Luokitus perustuu Tilastokeskuksen ylläpitämään luokitusjärjestelmään.⁷ Selvityksen liitteessä 2 esitetään tarkemmalla tasolla tietoa verovelkaisten yritysten toimialakohtaisista osuuksista.

Toimivuus on määritelty Verohallinnon rekisteritietojen perusteella. Toimiviksi on määritelty yritykset, jotka ovat joko ennakkoperintärekisterissä, arvonlisävelvollisia (liiketoiminnasta, kiinteistön käyttöoikeuden luovutuksesta tai alkutuottajana) tai työnantajarekisterissä.⁸ Ne yritykset, jotka eivät täytä toimivan yrityksen määritelmää, katsotaan selvityksessä toimimattomiksi yrityksiksi.

Verojen vanhentumisesta on säädetty laissa verojen ja maksujen täytäntöönpanosta (706/2007). Lain 20 §:n mukaan *julkinen saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua sitä*

⁷ toimialaluokitus TOL 2008 - <http://www.stat.fi/meta/luokitukset/toimiala/001-2008/index.html>, 6.6.2014

⁸ Toimivuuden määrittelyssä ei ole huomioitu satunnaisia työnantajia koska rekisteröinti on aina viimeisimmältä vuodelta. Käytettävissä olevalla tiedolla ei pystytä varmasti sanomaan onko jokin yhteisö ollut menneisyydessä satunnainen työnantaja.

seuranneen vuoden alusta, jona se on määrätty tai maksuunpantu, ja muussa tapauksessa sitä seuranneen vuoden alusta, jona se on eräännytynyt. Laissa mainittu eräänntyminen koskee lähinnä oma-aloitteisia veroja, jotka verovelvollinen tai verosta vastuussa oleva on velvollinen itse laskemaan ja suorittamaan laissa säädettyinä ajankohtana. Koska verovelka vanhentuu pääsääntöisesti viiden vuoden kuluttua veron maksuunpanoa seuraavan vuoden alusta, kuvaa verovelan kokonaismäärä verovelkojen kumulatiivista määrää vuosilta 2008 - 2013.

2.2 KOHDEJOUKKO

Selvityksessä on tarkasteltu organisaatioita, joilla on ollut verovelkaa (pääomaa) per 12/2013. Kun kohdejoukkolle ei ole ollut historiatietoa saatavilla, on käytetty tietoa 6/2014. Verovelkatiedot on poimittu Verohallinnon tietokannasta kesäkuussa 2014. Lisäksi selvitykseen on pyydetty heinäkuussa 2014 verovelkaisten yritysten ulosoton tiedot neljän vuoden ulosottorekisteriotteelta. Jaksossa neljä tarkastellaan verovelkaisten yritysten vastuuhenkilöiden luotettavuutta, verovelkaa ja muita yritysyhteyksiä.

Organisaatiolla tarkoitetaan tässä selvityksessä Harmaan talouden selvitysyksikköä koskevan lain (1207/2010) 2 §:ssä määriteltyä organisaatiota. Organisaatio on yritys- ja yhteisötietolain (244/2001) 3 §:ssä mainittu rekisteröitävä yritys ja yhteisö, ja niiden lisäksi elinkeinotoimintaa harjoittava luonnollinen henkilö.

Selvityksen kohdejoukkona ovat liiketoimintaa harjoittavat organisaatiot, eli toiminimet, yhtymät, osakeyhtiöt, yhdistykset, säätiöt, osuuskunnat, pankit, Verohallinnon rekisteröintiyksiköt, julkiset liikelaitokset sekä ulkomaiset yhteisöt. Selvityksen ulkopuolelle on rajattu luonnollisten yksityishenkilöiden sekä sellaisten organisaatioiden verovelat, jotka eivät harjoita liiketoimintaa. Selvityksessä käytetään organisaatioista nimeä yritys. Kun jäljempänä selvityksessä puhutaan yrityksistä, sillä tarkoitetaan myös yksityisiä elinkeinonharjoittajia.

Selvityksen ulkopuolelle on rajattu luonnolliset henkilöt ja seuraavat oikeudelliset muodot:

- Asunto-osakeyhtiö
- Laivanisännistöyhtiö
- Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö
- Yhteisetuudet (kalastuskunta ym.)
- Verotusyhtymä
- Kotimainen tai ulkomainen kuolinpesä
- Yhteismetsä

Taulukkoon 1 on poimittu kaikki Verohallinnon tietokannassa olevat ennen vuotta 2014 aloittaneet organisaatiot, jotka on määritelty toimiviksi tai 1.1.2008 jälkeen toimintansa lopettaneiksi. Tästä joukosta on muodostettu tämän selvityksen vertailujoukko, johon verrataan verovelkaisten organisaatioiden joukkoa. Vertailujoukko on muodostettu, jotta voidaan selvittää verovelkaisten yhteisöjen ja yksityisten elinkeinonharjoittajien suhteelliset osuudet kaikista eri yhtiömuotojen ja toimialojen yrityksistä.

Edellä esitetyillä rajauksilla Verohallinnon tietokannasta poimittiin 714 274 yhtiötä tai yksityistä elinkeinonharjoittajaa. Toimiviksi yrityksiksi joulukuussa 2013 on tästä joukosta määritelty 406 416 organisaatiota.

Taulukko 1. Kohdejoukko, selvityksessä huomioidut oikeudelliset muodot⁹ (lähde: Verohallinto 6/2014)

Oikeudellinen muoto	KAIKKI		TOIMIVAT					
	12/2013		12/2012		12/2013		06/2014	
	Lkm	Verovelk. osuus oik. muodosta	Lkm	Verovelk. osuus oik. muodosta	Lkm	Verovelk. osuus oik. muodosta	Lkm	Verovelk. osuus oik. muodosta
Elinkeinonharjoittaja	298 155	18 %	177 520	15 %	181 316	15 %	185 849	11 %
Avoin yhtiö	19 307	5 %	8 566	6 %	8 424	6 %	8 353	6 %
Kommandiittiyhtiö	46 088	10 %	22 155	10 %	21 648	10 %	21 366	9 %
Osakeyhtiö	244 849	18 %	155 127	12 %	158 137	12 %	158 781	10 %
Aatteellinen yhdistys	56 076	2 %	22 289	2 %	22 534	2 %	22 660	1 %
Osuuskunta	5 357	6 %	2 588	4 %	2 654	5 %	2 693	3 %
Ulkomainen	14 536	19 %	4 211	15 %	4 246	14 %	4 365	11 %
Muut	29 906	4 %	7 388	5 %	7 457	5 %	7 489	3 %
Yhteensä	714 274	15 %	399 844	12 %	406 416	12 %	411 556	10 %

Ulkomainen: Ulkomainen yhteisö ja Ulkomaisen yhteisön sivuliike Suomessa

Muut: Muu kiinteistöosakeyhtiö, Erytyslainsääd per. yhdistys, Keskinäinen (vahinko)vakuutusyhdistys, Metsänhoitoyhdistys, Osuuspankki, Vakuutuskassa, Työttömyyskassa, Muu taloudellinen yhdistys, Muu yhdistys, Säätiölain mukainen säätiö, Säästöpankki, Säädikirjalla perustettu eläkesäätiö, Työeläkekassa, Hypoteekkiyhdistys, Muu säätiö, Muu yhteisvastuullinen pidätysvelvollinen, Konkurssipesä, Elinkeinoyhtymä, Valtion liikelaitos, Kunnallinen liikelaitos ja Kuntainliiton liikelaitos

Taulukosta voidaan havaita, että verovelkaisten yritysten osuus oli 15 prosenttia. Eri yhtiömuotojen välisessä tarkastelussa suhteellisesti eniten verovelkaisia yrityksiä oli ryhmässä ulkomainen, yhteensä 19 prosenttia joukon yrityksistä. Ulkomaisten verovelkaisten yritysten suhteellinen osuus on kasvanut kahdessa vuodessa neljä prosenttiyksikköä¹⁰. Seuraavina tulevat yksityiset elinkeinonharjoittajat ja osakeyhtiöt, molemmissa ryhmissä verovelkaisten yritysten osuus oli 18 prosenttia. Kommandiittiyhtiöistä 10 prosentilla ja avoimista yhtiöistä 5 prosentilla oli verovelkaa.

Joulukuussa 2013 toimivista 406 416 yrityksestä 12 prosentilla oli verovelkaa, osuus on sama kuin vuonna 2012 vastaavaan aikaan. Toimivista yksityisistä elinkeinonharjoittajista 15 prosentilla oli verovelkaa. Vastaava luku osakeyhtiöistä oli 12 prosenttia ja kommandiittiyhtiöistä 10 prosenttia. Toimivista ulkomaalaisista yrityksistä 14 prosentilla oli verovelkaa.

2.3 VEROVELAN MÄÄRÄN VERTAILU VEROHALLINNON INFO-TILASTOON

Selvitykseen poimittu joulukuun 2013 verovelka on pääomaltaan yhteensä 2 853 910 259 euroa. Verohallinnon Info-tilaston¹¹ mukaan kokonaisverovelka oli yhteensä 3 729 817 117

⁹ Oikeudelliset muodot on eritelty liitteessä 1.

¹⁰ Verovelat, osaraportti I, selvitys 17/2012, s.4. Verohallinto, Harmaan talouden selvitysyksikkö.

¹¹ Info-järjestelmä on Verohallinnon seurantatyökalu, jota voidaan hyödyntää esimerkiksi talouden ja toiminnan seurannassa. Järjestelmä pitää sisällään erilaisia kirjanpidon, henkilöstötietojen sekä verotuksen seurantatietojen raportteja.

euroa, joka on selvityksessä tarkasteltavaa verovelkaa noin 900 miljoonaa euroa suurempi. Ero verovelan määrässä johtuu siitä, että tässä selvityksessä tarkastellaan elinkeinotoiminnan verovelkaa eikä info-tilaston mukaista kokonaisverovelkaa. Seuraavassa taulukossa on ryhmitelty Info-tilaston verovelka verovelvollisryhmittäin.

Taulukko 2. Verojäämät verovelvollisryhmittäin 12/2013¹² (lähde: Verohallinto 6/2014)

	Verovelvollisryhmä	Verojäämä euro	Vanhentunut kohdistuskelp. euro	Yhteensä euro
k	Liikkeen ja ammatinharjoittajat	328 579 828	8 186 625	336 766 453
	Maa- ja metsätalouden harjoittajat	51 278 016	1 376 396	52 654 412
	Eläkkeensaajat	51 478 174	35 893 010	87 371 184
	104,197 Palkansaajat	586 791 717	116 855 146	703 646 863
k	Avoimet yhtiöt	14 162 869	4 028 958	18 191 827
k	Kommandiittiyhtiöt	93 600 338	35 819 765	129 420 103
k	Rekisteröidyt osakeyhtiöt	1 696 579 403	490 893 001	2 187 472 404
k	Rekisteröimättömät osakeyhtiöt	1 249 102	2 824 524	4 073 626
k	Osuuskunnat	2 795 821	755 406	3 551 227
k	Aatteelliset yhdistykset	7 774 236	1 035 564	8 809 800
	Kuolinpesät	28 821 131	11 214 841	40 035 972
	Asuntoyhtiöt	2 191 226	60 457	2 251 683
k	Julkisoikeudelliset oikeushenkilöt	43 750	-	43 750
k	Muut verovelvollisryhmät	125 844 102	5 927 145	131 771 247
	Tietoa ei tilastoitu	22 938 555	818 011	23 756 566
	Kaikki	3 014 128 268	715 688 849	3 729 817 117

Taulukon 2 ensimmäisessä sarakkeessa on merkitty k-kirjaimella info-tilaston verovelvollisryhmät, jotka ovat tässä selvityksessä mukana.

¹² Verotuksen seurantatiedot / Perintä / Verojäämät: Verojäämät vero-velvollisryhmittäin, Poimintapäivä: 2.1.2014

3 VEROVELAN RAKENNE

Selvityksessä tarkastellaan elinkeinotoiminnan verovelkaa joulukuun 2013 tilanteen mukaan. Tarkastelussa on verovelan pääoma. Joulukuun 2012 ja kesäkuun 2014 verovelkatiedot on otettu mukaan vertailutietoina. Viivästysseuraamukset ja verotilin negatiivinen saldo esitetään kesäkuulta 2014, koska näiltä osin Verohallinnon tietojärjestelmästä ei ole saatavissa historiatietoja.

3.1 PERUSTIEDOT

3.1.1 VEROVELAT SUURUUSLUOKITTAIN

Seuraavassa taulukossa yritykset on jaoteltu verovelan pääoman suuruuden mukaan viiteen luokkaan. Joulukuun 2013 tilanne on taulukon keskellä vihreällä pohjalla. Verovelkatiedot joulukuulta 2012 ja kesäkuulta 2014 ovat taulukossa vertailutietoina.

Taulukko 3. Verovelkaluokittelu (lähde: Verohallinto 6/2014)

Aika	Verovelan suuruus	KAIKKI				TOIMIVAT	
		Verovelkaiset yritykset		Verovelka		Verovelkaiset yritykset Lkm	Verovelka Miljoonaa euroa
		Lkm	Suht. osuus	Miljoonaa euroa	Suht. osuus		
12/ 2012	0-5t€	54 489	53 %	69	3 %	33 130	40
	5-10t€	11 421	11 %	82	3 %	5 729	40
	10-20t€	11 815	12 %	170	6 %	4 870	69
	20-100t€	19 372	19 %	852	32 %	5 334	216
	100t€-	5 054	5 %	1 521	56 %	886	296
	Yhteensä	102 151	100 %	2 696	100 %	49 949	664
12/ 2013	0-5t€	56 708	53 %	71	3 %	33 377	41
	5-10t€	12 026	11 %	87	3 %	5 808	41
	10-20t€	12 733	12 %	183	6 %	4 943	70
	20-100t€	20 899	19 %	919	32 %	5 533	224
	100t€-	5 264	5 %	1 591	56 %	877	294
	Yhteensä	107 630	100 %	2 853	100 %	50 538	671
06/ 2014	0-5t€	43 453	47 %	66	2 %	23 748	36
	5-10t€	11 735	13 %	85	3 %	5 636	40
	10-20t€	12 211	13 %	176	6 %	4 734	67
	20-100t€	20 079	22 %	872	29 %	5 552	223
	100t€-	4 956	5 %	1 796	60 %	901	584
	Yhteensä	92 434	100 %	2 997	100 %	40 571	951

Joulukuussa 2013 yhteensä 107 630 yrityksellä oli verovelkaa. Toimiviksi yrityksiksi näistä luokiteltiin 50 538 yritystä ja toimimattomia yrityksiä oli 57 092. Tällä yritysjoukolla verovelan pääoman määrä oli yhteensä 2 853 miljoonaa euroa, josta määrästä toimivilla

yrittäjillä oli verovelkaa yhteensä pääomaltaan 671 miljoonaa euroa. Suurin osa verovelasta on yrityksillä joiden toiminta on päättynyt.

Luokittelun perusteella nähdään, että yli puolella yrityksistä verovelan määrä oli suhteellisen pieni, pääomaltaan 5 000 euroa tai vähemmän. Tämän ryhmän osuus koko verovelan määrästä oli vain 3 prosenttia, yhteensä 71 miljoonaa euroa. Velallisia, joiden verovelan määrä oli 5 000 - 20 000 euron välillä, oli yhteensä 23 prosenttia kaikista velallisista. Näiden ryhmien yhteenlaskettu verovelkojen suhteellinen osuus oli 9 prosenttia koko verovelan määrästä. Velallisia, joiden verovelan määrä oli 20 000 euroa tai enemmän oli 24 prosenttia, yhteensä 26 163 yritystä. Verovelkojen määrä tällä yritys joukolla oli yhteensä 2 510 miljoonaa euroa, mikä on 88 prosenttia kaikkien elinkeinotoiminnassa syntyneiden verovelkojen määrästä.

Joulukuussa 2013 toimivista verovelkaisista yrityksistä 66 prosentilla verovelan määrä oli 5 000 euroa tai vähemmän. Tämän ryhmän osuus kaikkien toimivien yritysten verovelasta oli noin 6 prosenttia, yhteensä 41 miljoonaa euroa. Toimivista yrityksistä 13 prosentilla oli verovelkaa 20 000 euroa tai enemmän ja noin 77 prosenttia kaikkien toimivien yritysten verovelkoista, yhteensä 518 miljoonaa euroa.

Eri vuosia vertailemalla havaitaan, että kokonaisverovelka on kasvanut joulukuusta 2012 vastaavaan aikaan vuoteen 2013 yhteensä 157 miljoonaa euroa. Toimivilla yrityksillä verovelan yhteismäärä on kuitenkin pysytellyt samalla tasolla. Verovelka näyttää jatkaneen edelleen kasvua vuonna 2014. Kasvua on ollut pääasiassa luokassa verovelkaa yli 100 000 euroa. Tarkempi tarkastelu osoitti, että verovelkaluokassa yli 100 000, kaikkein suurimmat yrityskohtaiset verovelat kasvattivat huomattavasti luokan kokonaisverovelan määrää. Esimerkiksi kesäkuussa 2014 toimivien verovelkaisten suurimman verovelkaluokan 584 miljoonan euron verovelasta 275 miljoonaa euroa (47 %) koostui kolmesta suurimmasta verovelasta. Kyseisillä yrityksillä ei ollut verovelkaa vuosina 2013 ja 2012.

Seuraavissa taulukoissa tarkastellaan viivästysseuraamuksia ja verotilin negatiivista saldoa kesäkuun 2014 tilanteen mukaan. Verohallinnon järjestelmistä ei ole saatavilla historiatietoa näistä tietoeeristä.

Taulukko 4. Verovelka 06/2014 - viivästysseuraamukset (lähde: Verohallinto 6/2014)

Verovelan suuruus	KAIKKI				TOIMIVAT			
	Verovelka *	Viivästysseuraamukset *	Yhteensä: verovelka + viivästysseuraamukset *	Viivästysseur. osuus yhteensäsummasta	Verovelka *	Viivästysseuraamukset *	Yhteensä: verovelka + viivästysseuraamukset *	Viivästysseur. osuus yhteensäsummasta
0-5t€	66	6	72	8 %	36	0,8	37	2 %
5-10t€	85	9	95	10 %	40	1	41	3 %
10-20t€	176	24	200	12 %	67	2	70	4 %
20-100t€	872	151	1 024	15 %	223	14	237	6 %
100t€-	1 796	276	2 073	13 %	584	38	623	6 %
Yhteensä	2 997	468	3 466	14 %	951	58	1 010	6 %

* miljoonaa euroa

Taulukosta 4 nähdään, että kaikkia verovelkoja tarkasteltaessa, viivästysseuraamusten osuus kokonaisverovelasta kesäkuussa 2014 oli 14 prosenttia, yhteensä 468 miljoonaa euroa. Toimivilla yrityksillä viivästysseuraamusten osuus oli vastaavana aikana 6 prosenttia,

yhteensä 58 miljoonaa euroa. Toimivilla yrityksillä verovelat olivat keskimäärin uudempia ja koron osuus tästä syystä pienempi kuin kaikkien verovelkaisten ryhmässä.

Kaikkia verovelkaisia tarkasteltaessa, koron osuus oli suurin verovelkaluokassa 20 000 – 100 000 euroa, yhteensä 15 prosenttia pääoman määrästä. Toimivilla yrityksillä koron osuus oli suurin verovelkaluokissa 20 000 – 100 000 euroa ja yli 100 000 euroa.

Seuraavassa taulukossa on mukana kaikki yritykset, joilla on ollut verotilin negatiivista saldoa kesäkuussa 2014.

Taulukko 5. Verovelka 06/2014 – verotilin negatiivinen saldo (lähde: Verohallinto 6/2014)

Verovelan suuruus	KAIKKI				TOIMIVAT			
	Yritykset		Negatiivinen saldo		Yritykset		Negatiivinen saldo	
	Lkm	Suht. osuus	Miljoonaa euroa	Suht. osuus	Lkm	Suht. osuus	Miljoonaa euroa	Suht. osuus
Ei verovelkaa	18 008	58 %	60	77 %	14 759	75 %	59	86 %
0-5t€	5 176	17 %	6	8 %	3 203	16 %	5	8 %
5-10t€	1 574	5 %	1	1 %	594	3 %	0,5	1 %
10-20t€	1 875	6 %	0,6	1 %	515	3 %	0,6	1 %
20-100t€	3 583	12 %	2	4 %	548	3 %	1	3 %
100t€-	872	3 %	8	10 %	49	0,20 %	1	2 %
Yhteensä	31 088	100 %	79	100 %	19 668	100 %	69	100 %

Verohallinnon tietojärjestelmässä oli tarkasteluhetkellä kesäkuussa 2014 yhteensä 31 088 yritystä, jolla oli verotilin negatiivista saldoa yhteensä 79 miljoonaa euroa. Näistä yrityksistä 42 prosentilla, yhteensä 13 080 selvityksen kohdejoukon yrityksellä oli negatiivisen saldon lisäksi muuta erääntynyttä verovelkaa.

Tässä selvityksessä käytetyn toimivien yritysten määritelmän mukaan, negatiivista saldoa oli 19 668 toimivalla yrityksellä, yhteensä 69 miljoonaa euroa. Näistä yrityksistä 4 909 oli myös muuta erääntynyttä verovelkaa. Verotilin negatiivisesta saldosta suurin osa on toimivilla yrityksillä, joilla ei ole muuta verovelkaa.

Taulukko 6. Verovelka 06/2014 – verotilin negatiivinen saldo ja verovelkaa – osuudet verovelkaisista (lähde: Verohallinto 6/2014)

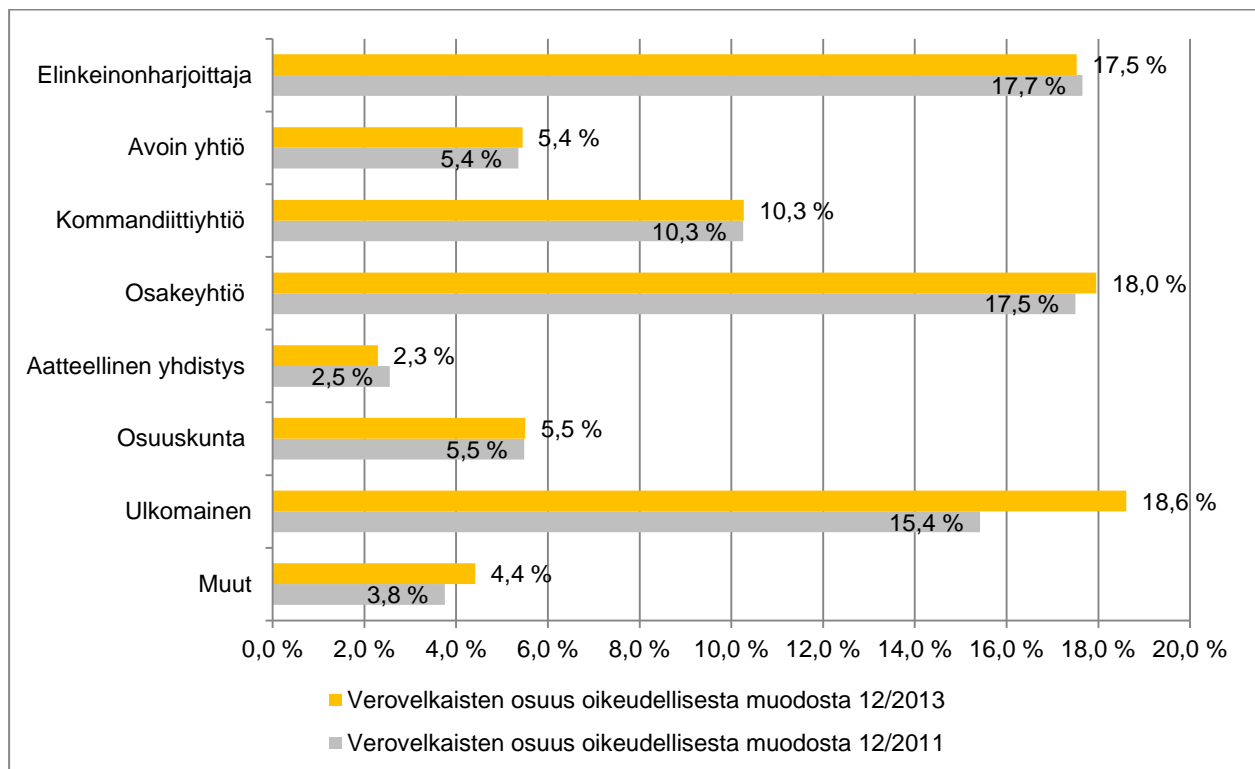
Verovelan suuruus	KAIKKI			TOIMIVAT		
	Verovelkaiset yritykset lkm	Negatiivinen saldo + verovelkaa		Verovelkaiset yritykset lkm	Negatiivinen saldo + verovelkaa	
		Lkm	Osuus verovelkaisuudesta		Lkm	Osuus verovelkaisuudesta
0-5t€	43 453	5 176	12 %	23 748	3 203	13 %
5-10t€	11 735	1 574	13 %	5 636	594	11 %
10-20t€	12 211	1 875	15 %	4 734	515	11 %
20-100t€	20 079	3 583	18 %	5 552	548	10 %
100t€-	4 956	872	18 %	901	49	5 %
Yhteensä	92 434	13 080	14 %	40 571	4 909	12 %

Kesäkuussa 2014 kohdejoukon verovelkaisista yrityksistä sekä verovelkaa että verotilin negatiivista saldoa oli 14 prosentilla. Toimivien yritysten joukossa verovelkaa ja verotilin negatiivista saldoa oli 12 prosentilla verovelkaisista yrityksistä. Toimivien yritysten joukossa sekä lukumääräisesti että suhteellisesti tällaisia yrityksiä oli eniten verovelkaluokassa 0 – 5 000 euroa verovelkaa.

3.1.2 VEROVELAT OIKEUDELLISEN MUODON MUKAAN

Seuraavassa kaaviossa kuvataan verovelkaisten yritysten suhteellista osuutta jokaisen oikeudellisen muodon kaikista yrityksistä. Kaaviossa esitetään tilanne joulukuulta 2013 ja 2011. Suhteellisesti eniten verovelkaisia yrityksiä oli yksityisissä elinkeinonharjoittajissa, osakeyhtiöissä ja ulkomaisissa yrityksissä. Verovelkaisten yritysten osuus näyttää pysyneen vertailuvuosina samalla tasolla kaikissa muissa oikeudellisen muodon ryhmissä, lukuun ottamatta ryhmää ulkomainen, jossa verovelkaisten osuus on kasvanut lähes neljä prosenttiyksikköä.

Kaavio 2. Verovelkaisten osuus oikeudellisista muodoista 12/2013 ja 12/2011
(lähde: Verohallinto 6/2014)

Seuraavassa taulukossa kuvataan verovelkaisia yrityksiä ja verovelan määrää sekä osuutta yrityksen oikeudellisen muodon mukaan jaoteltuna. Taulukossa on vertailutietona eri oikeudellisten muotojen osuus kaikista yrityksistä.

Taulukko 7. Verovelat oikeudellisen muodon mukaan 12/2013 (lähde: Verohallinto 6/2014)

Oikeudellinen muoto	Verovelkaiset yritykset			Verovelka		
	Lkm	Suht. osuus	Kaikki yritykset: suht. osuus	Miljoonaa euroa	Suht. osuus	Ka: verovelka /yritys
Elinkeinonharjoittaja	52 269	49 %	42 %	620	22 %	11 868
Avoin yhtiö	1 052	1 %	3 %	17	1 %	16 614
Kommandiittiyhtiö	4 733	4 %	6 %	109	4 %	23 148
Osakeyhtiö	43 970	41 %	34 %	1 948	68 %	44 316
Aatteellinen yhdistys	1 286	1 %	8 %	8	0 %	6 984
Osuuskunta	295	0 %	1 %	3	0 %	11 993
Ulkomainen	2 705	3 %	2 %	124	4 %	45 863
Muut	1 320	1 %	4 %	21	1 %	16 204
Yhteensä	107 630	100 %	100 %	2 853	100 %	26 516

Verovelkaisista yrityksistä 41 prosenttia oli osakeyhtiöitä. Yritystoiminnassa syntyneistä verovelkoista noin kaksi kolmasosaa, yhteensä 1 948 miljoonaa euroa oli osakeyhtiöiden verovelkaa. Lukumäärältään eniten velallisia oli yksityisten elinkeinonharjoittajien ryhmässä, 49 prosenttia kaikista velallisista. Yksityisten elinkeinonharjoittajien suhteellinen osuus kaikista kohdejoukon verovelkoista oli kuitenkin vain 22 prosenttia, yhteensä 620 miljoonaa euroa.

Yhtymiä, eli avoin- ja kommandiittiyhtiöitä oli kaikista verovelkaisista yrityksistä vain pieni osa. Näiden yritysten osuus kokonaisverovelasta oli noin 5 prosenttia. Verovelkaisten kommandiittiyhtiöiden keskimääräinen yritysکوhtainen verovelka oli kuitenkin lähellä kaikkien yritysten keskimääräistä verovelkaa. Tulee lisäksi huomata, että yhtiön tulos verotetaan yhtiömiehen tulona eivätkä maksamatta jätetyt tuloverot ja tuloveron ennakot kasvata yhtiön verovelkaa. Yhtiön elinkeinotoiminnasta syntynyt verovelka ei siten ole täysin vertailukelpoinen muiden yhtiömuotojen kanssa.

Verovelkaisten yritysten keskimääräinen verovelka oli 26 516 euroa. Elinkeinonharjoittajilla verovelkaa oli keskimäärin 11 868 euroa. Ulkomaisilla yrityksillä keskimääräinen verovelka oli suurin, yhteensä 45 863 euroa, mikä on hieman suurempi kuin osakeyhtiön keskimääräinen verovelka.

Seuraavassa taulukossa kuvataan toimivien verovelkaisten yritysten ja verovelan suhteellista osuutta kaikista oikeudellisen muodon verovelkaisista yrityksistä ja verovelasta.

Taulukko 8. Verovelat oikeudellisen muodon mukaan 12/2013 - toimivat yritykset
(lähde: Verohallinto 6/2014)

Yhtiömuoto	Verovelkaiset yritykset		Verovelka		
	Lkm	Osuus oik. muodon verovelkaisista	Miljoonaa euroa	Osuus oik. muodon verovelasta	Ka: verovelka/yritys
Elinkeinonharjoittaja	26 552	51 %	184	30 %	6 958
Avoin yhtiö	534	51 %	5	31 %	10 058
Kommandiittiyhtiö	2 130	45 %	29	27 %	13 870
Osakeyhtiö	19 748	45 %	410	21 %	20 793
Aatteellinen yhdistys	464	36 %	1	22 %	4 200
Osuuskunta	128	43 %	0	13 %	3 710
Ulkomainen	596	22 %	35	28 %	58 829
Muut	386	29 %	3	16 %	9 018
Yhteensä	50 538	47 %	671	24 %	13 282

Toimivia yrityksiä oli 47 prosenttia kaikista verovelkaisista yrityksistä joulukuussa 2013. Taulukosta havaitaan, että 24 prosenttia elinkeinotoiminnan verovelan kokonaismäärästä on toimivilla yrityksillä. Osuus on laskenut kahdessa vuodessa 4 prosenttiyksikköä ollen vuoden 2011 joulukuussa 28 prosenttia¹³. Yksityisten elinkeinonharjoittajien ja avoimien yhtiöiden ryhmissä toimivien yritysten osuus yhtiömuodon verovelkaisista oli yli puolet. Muilla yhtiömuodoilla toimivien verovelkaisten yritysten osuus jää alle 50 prosenttiin.

Toimimattomien yritysten osuus verovelkaisista yrityksistä oli 53 prosenttia. Suurin osa verovelasta oli toimimattomilla yrityksillä. Toimimattomien yritysten osuus verovelasta oli yhteensä 76 prosenttia. Osakeyhtiöillä osuus näyttää olevan vieläkin suurempi, 79 prosenttia yhtiömuodon yritysten verovelasta on osakeyhtiöillä joiden toiminta on päätynyt.

Verojen kertymisen kannalta yrityksen toiminnalla on keskeinen merkitys. Kun yrityksen toiminta loppuu, kertymä verovelalle on pääsääntöisesti mahdollista vain yrityksen omaisuuden realisoinnin kautta. Poikkeuksena ovat yksityiset elinkeinonharjoittajat ja yhtiön vastuunalaiset yhtiömiehet, joilla on henkilökohtainen vastuu toiminimen tai yhtiön verovelasta. Toiminimen ja yhtiön verovelalle kertymä on mahdollista vielä yritystoiminnan päättymisen jälkeen elinkeinonharjoittajan tai vastuunalaisen yhtiömiehen henkilökohtaisista tuloista tai varallisuudesta.

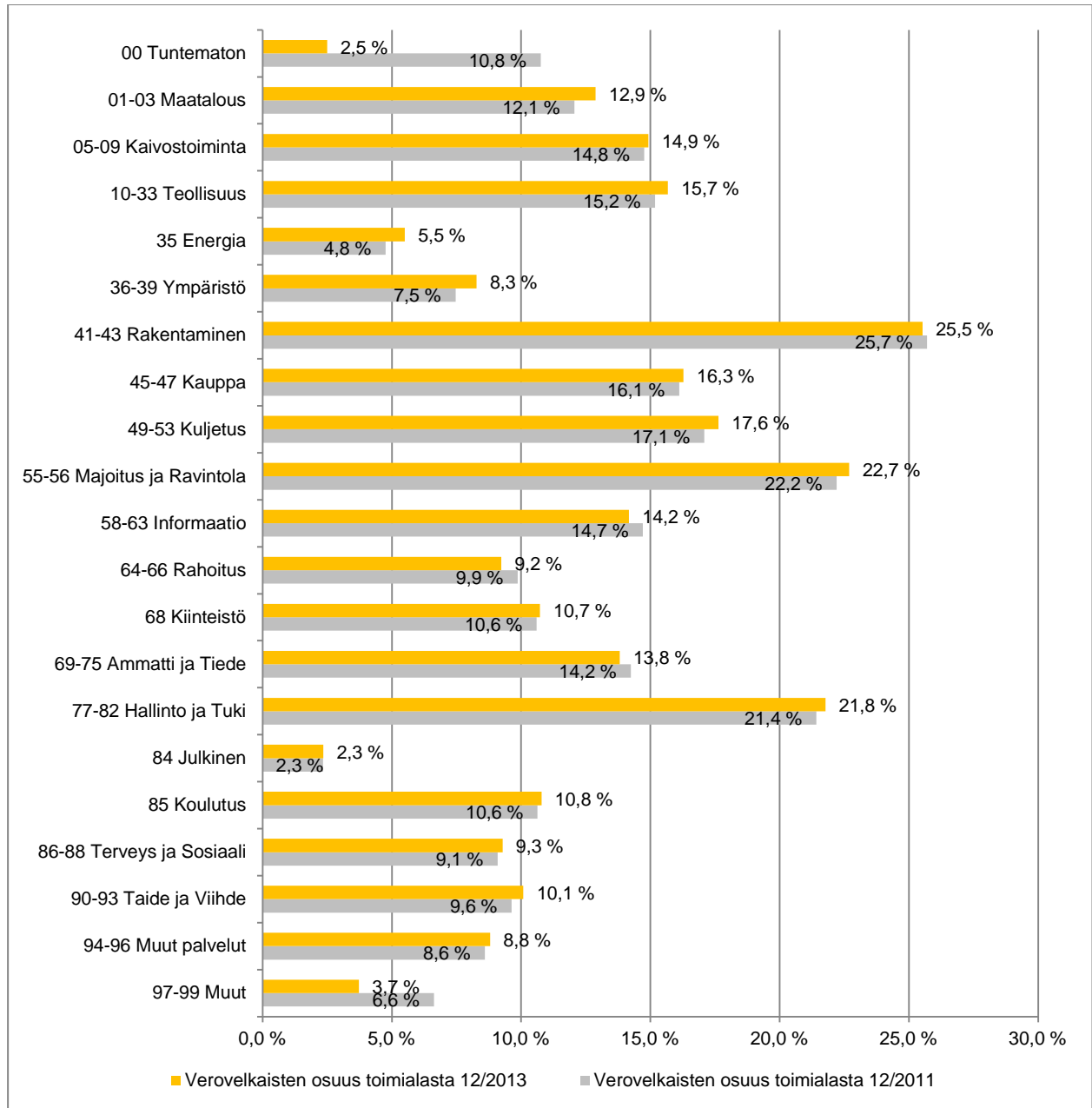
3.1.3 VEROVELAT TOIMIALOITTAIN

Seuraavassa kaaviossa ja taulukossa kuvataan toimialakohtaisesti verovelkaisten yritysten suhteellista osuutta kaikista toimialan yrityksistä. Vertailuna käytetään vuosia 2011 ja 2012 sekä kesäkuuta 2014. Taulukossa on lisäksi erotettu toimivat yritykset omaan tarkasteluun.

¹³ Verovelat, osaraportti I, selvitys 17/2012, s.9. Verohallinto, Harmaan talouden selvitysyksikkö

Kaavio 3. Verovelkaisten yritysten osuus toimialoista 12/2013 ja 12/2011 (lähde: Verohallinto 6/2014)

Taulukko 9. Yritykset toimialoittain ja verovelkaisten suhteellinen osuus toimialasta¹⁴ (lähde: Verohallinto 6/2014)

Toimiala	KAIKKI		TOIMIVAT					
	12/2013		12/2012		12/2013		06/2014	
	Lkm	Verovelk. osuus toimialasta	Lkm	Verovelk. osuus toimialasta	Lkm	Verovelk. osuus toimialasta	Lkm	Verovelk. osuus toimialasta
00 Tuntematon	12 202	2 %	164	9 %	183	9 %	195	5 %
01-03 Maatalous	23 308	13 %	12 977	11 %	12 923	12 %	13 177	8 %
05-09 Kaivostoiminta	1 534	15 %	1 047	14 %	1 063	14 %	1 066	11 %
10-33 Teollisuus	44 331	16 %	27 608	13 %	27 563	13 %	27 650	11 %
35 Energia	1 290	6 %	890	4 %	955	5 %	963	3 %
36-39 Ympäristö	2 802	8 %	1 936	6 %	1 941	6 %	1 945	5 %
41-43 Rakentaminen	86 715	26 %	50 778	17 %	50 988	16 %	51 286	14 %
45-47 Kauppa	118 696	16 %	62 431	13 %	62 816	14 %	63 421	11 %
49-53 Kuljetus	32 840	18 %	23 343	14 %	23 167	14 %	23 085	13 %
55-56 Majoitus ja Ravint.	24 958	23 %	12 522	18 %	12 597	19 %	12 883	16 %
58-63 Informaatio	26 291	14 %	15 258	12 %	15 865	12 %	16 026	9 %
64-66 Rahoitus	17 438	9 %	7 532	8 %	7 663	8 %	7 735	6 %
68 Kiinteistö	31 176	11 %	14 635	10 %	14 873	10 %	14 996	7 %
69-75 Ammatti ja Tiede	88 597	14 %	54 807	12 %	56 231	12 %	57 002	9 %
77-82 Hallinto ja Tuki	34 349	22 %	19 164	16 %	19 694	15 %	19 950	13 %
84 Julkinen	1 149	2 %	690	2 %	687	2 %	690	1 %
85 Koulutus	10 688	11 %	6 681	10 %	7 197	10 %	7 454	6 %
86-88 Terveys ja Sosiaali	42 536	9 %	28 905	8 %	29 989	8 %	30 755	6 %
90-93 Taide ja Viihde	33 655	10 %	19 705	9 %	20 475	9 %	20 958	6 %
94-96 Muut palvelut	79 531	9 %	38 724	10 %	39 501	10 %	40 270	8 %
97-99 Muut	188	4 %	47	4 %	45	9 %	49	4 %
Yhteensä	714 274	15 %	399 844	12 %	406 416	12 %	411 556	10 %

Suhteellisesti eniten verovelkaisia yrityksiä oli rakentamisen toimialalla, yhteensä 26 prosenttia toimialan yrityksistä. Toisena tulee majoitus- ja ravitsemistoimiala 23 prosentin verovelkaisten yritysten osuudella. Kun tarkasteluun otetaan vain toimivat yritykset, oli majoitus- ja ravitsemistoimialalla suhteellisesti eniten verovelkaisia yrityksiä, yhteensä 19 prosenttia toimialan kaikista toimivista yrityksistä.

Kesäkuussa 2014 toimivien verovelkaisten yritysten suhteellinen osuus oli kaksi prosenttiyksikköä pienempi kuin vuoden lopussa 2013. Osuuden lasku selittyy toisaalta yritysten lukumäärän kasvulla ja toisaalta sillä, että vuoden vaihteessa 2013 - 2014 vanhentui lopullisesti suuri määrä verovuonna 2008 maksuunpantuja veroja.

Seuraavassa taulukossa tarkastellaan verovelkaa joulukuulta 2013 toimialoittain. Taulukossa ovat mukana kaikki toimivat ja 1.1.2008 jälkeen toimintansa lopettaneet verovelkaiset yritykset. Vihreä sarake on mukana vertailun helpottamiseksi ja kertoo eri toimialojen yritysten suhteellisen osuuden koko yritysmassasta.

¹⁴ Liitteessä 2 toimialat esitetään tarkemmalla tasolla.

Taulukko 10. Verovelat toimialoittain 12/2013 (lähde: Verohallinto 6/2014)

Toimialaluokka	Verovelkaiset yritykset			Verovelka		
	Lkm	Suht. osuus	Kaikki yritykset: suht. osuus	Miljoonaa euroa	Suht. osuus	Ka: verovelka/yritys
00 Tunteaton	305	0 %	2 %	8	0 %	28 098
01-03 Maatalous	3 003	3 %	3 %	45	2 %	15 071
05-09 Kaivostoiminta	229	0 %	0 %	9	0 %	39 838
10-33 Teollisuus	6 951	6 %	6 %	279	10 %	40 216
35 Energia	71	0 %	0 %	0,4	0 %	6 135
36-39 Ympäristö	232	0 %	0 %	7	0 %	32 868
41-43 Rakentaminen	22 135	21 %	12 %	809	28 %	36 549
45-47 Kauppa	19 321	18 %	17 %	514	18 %	26 646
49-53 Kuljetus	5 791	5 %	5 %	196	7 %	33 996
55-56 Majoitus ja Ravintola	5 663	5 %	3 %	109	4 %	19 403
58-63 Informaatio	3 725	3 %	4 %	140	5 %	37 845
64-66 Rahoitus	1 610	1 %	2 %	61	2 %	38 343
68 Kiinteistö	3 346	3 %	4 %	65	2 %	19 510
69-75 Ammatti ja Tiede	12 241	11 %	12 %	239	8 %	19 545
77-82 Hallinto ja Tuki	7 479	7 %	5 %	213	7 %	28 597
84 Julkinen	27	0 %	0 %	0,2	0 %	7 560
85 Koulutus	1 153	1 %	1 %	13	0 %	11 726
86-88 Terveys ja Sosiaali	3 948	4 %	6 %	50	2 %	12 910
90-93 Taide ja Viihde	3 395	3 %	5 %	28	1 %	8 491
94-96 Muut palvelut	6 998	7 %	11 %	58	2 %	8 300
97-99 Muut	7	0 %	0 %	0,03	0 %	4 684
Yhteensä	107 630	100 %	100 %	2 853	100 %	26 516

Toimialojen keskinäisessä vertailussa yritysten lukumäärällä mitattuna suurimpina verovelkaisten ryhminä ovat rakentamisen toimialan yritykset 21 prosentin osuudella ja kaupan toimiala 18 prosentin osuudella kaikista verovelkaisista yrityksistä. Harmaan talouden riskitoimialoista majoitus- ja ravitsemistoimiala jää yritysten lukumäärän tarkastelussa 5 prosenttiin samoin kuin kuljetustoimiala.

Verovelan kokonaismäärästä 2 853 miljoonasta eurosta 28 prosenttia, yhteensä 809 miljoonaa euroa, oli rakentamisen toimialan yritysten verovelkaa. Rakennusalan verovelat ovat kasvaneet viime vuosina eri toimialojen vertailussa voimakkaimmin. Verovelalla mitattuna kaupan toimiala tulee toisena 18 prosentin osuudella, yhteensä 514 miljoonalla eurolla. Majoitus- ja ravitsemistoimialan verovelkojen osuus oli 4 prosenttia kaikista yritysten verovelkoista, yhteensä 109 miljoonaa euroa. Kuljetus toimialan osuus oli vastaavasti 7 prosenttia, yhteensä 196 miljoonaa euroa.

Edellä mainitut neljä harmaan talouden riskitoimialaa kattavat lähes puolet kaikista verovelkaisista yrityksistä ja näillä toimialoilla oli 57 prosenttia yritystoiminnan koko

verovelan määrästä. Kaikilla näillä toimialoilla verovelan määrä on kasvanut verrattuna tilanteeseen joulukuussa 2011.¹⁵

Keskimääräinen verovelka per yritys on ollut joulukuussa 2013 yhteensä 26 516 euroa. Verovelan määrä per yritys on pysynyt jokseenkin samalla tasolla verrattuna joulukuuhun 2011.¹⁶

Seuraavassa taulukossa kuvataan toimivien yritysten toimialakohtaista verovelkaa suhteessa toimialan kaikkiin verovelkaisiin yrityksiin.

Taulukko 11. Verovelat toimialoittain 12/2013 - toimivat yritykset (lähde: Verohallinto 6/2014)

Toimialaluokka	Verovelkaiset yritykset		Verovelka		
	Lkm	Osuus toimialan verovelkaisista	Miljoonaa euroa	Osuus toimialan verovelasta	Ka: verovelka/yritys
00 Tunteaton	17	6 %	0,1	2 %	10 839
01-03 Maatalous	1 530	51 %	13	29 %	8 625
05-09 Kaivostoiminta	148	65 %	6	70 %	43 034
10-33 Teollisuus	3 538	51 %	91	33 %	25 850
35 Energia	49	69 %	0,2	68 %	6 014
36-39 Ympäristö	112	48 %	3	44 %	30 139
41-43 Rakentaminen	8 352	38 %	116	14 %	13 908
45-47 Kauppa	8 498	44 %	113	22 %	13 394
49-53 Kuljetus	3 268	56 %	58	30 %	17 999
55-56 Majoitus ja Ravintola	2 358	42 %	23	22 %	10 086
58-63 Informaatio	1 857	50 %	40	28 %	21 627
64-66 Rahoitus	605	38 %	27	44 %	45 138
68 Kiinteistö	1 447	43 %	14	22 %	10 009
69-75 Ammatti ja Tiede	6 615	54 %	70	29 %	10 624
77-82 Hallinto ja Tuki	2 997	40 %	33	16 %	11 172
84 Julkinen	17	63 %	0,02	12 %	1 386
85 Koulutus	744	65 %	5	37 %	6 795
86-88 Terveys ja Sosiaali	2 530	64 %	21	42 %	8 369
90-93 Taide ja Viihde	1 918	56 %	10	35 %	5 301
94-96 Muut palvelut	3 934	56 %	21	37 %	5 502
97-99 Muut	4	57 %	0,007	22 %	1 840
Yhteensä	50 538	47 %	671	24 %	13 282

Taulukosta 11 nähdään, että toimivia verovelkaisia yrityksiä oli yhteensä 50 538, mikä on 47 prosenttia kaikista verovelkaisista yrityksistä. Toimivien yritysten osuus elinkeinotoiminnan verovelasta oli 24 prosenttia, yhteensä 671 miljoonaa euroa.

Keskeisillä harmaan talouden riskitoimialoilla rakentaminen, kuljetus sekä majoitus- ja ravitsemistoiminta, toimivien yritysten osuus toimialan kaikista verovelkaisista yrityksistä näyttää pienentyneen kahden vuoden takaisesta tilanteesta. Rakentamisen toimialalla

¹⁵ Verovelat, osaraportti I, selvitys 17/2012, s.11. Verohallinto, Harmaan talouden selvitysyksikkö

¹⁶ Verovelat, osaraportti I, selvitys 17/2012, s.11. Verohallinto, Harmaan talouden selvitysyksikkö

toimivien yritysten osuus kaikista toimialan verovelkaisista yrityksistä on laskenut 47 prosentista 38 prosenttiin. Toimivien yritysten osuus toimialan verovelasta on niin ikään laskenut 20 prosentista 14 prosenttiin. Kuljetus toimialalla toimivien verovelkaisten yritysten osuus on laskenut 65 prosentista 56 prosenttiin ja osuus verovelasta 37 prosentista 30 prosenttiin. Myös majoitus- ja ravitsemistoimialalla toimivien yritysten osuus toimialan kaikista verovelkaisista yrityksistä on laskenut 49 prosentista 42 prosenttiin ja osuus toimialan verovelkoista 25 prosentista 22 prosenttiin.¹⁷

Voidaan arvioida, että yhtenä syynä toimivien verovelkaisten yritysten suhteellisen osuuden laskuun on lainsäädäntömuutokset ja viranomaisten toiminnan tehostuminen. Esimerkiksi rakentamisen toimialalla voidaan arvioida tilaajavastuulain, käännetyn arvonlisäverovelvollisuuden ja veronumerorekisterin vaikutuksien näkyvän toimivien yritysten verovelan pienentymisenä. Lisäksi verovelkaantumiseen puututaan ehkä aikaisempaa nopeammin. Perinnän tehostuminen ei kuitenkaan vielä näy elinkeinotoiminnan kokonaisverovelan pienentymisenä. Kokonaisverovelka muodostuu noin viideltä vuodelta ja tulokset on nähtävissä vasta myöhemmin.

3.1.4 VEROVELAT ALUEITTAIN

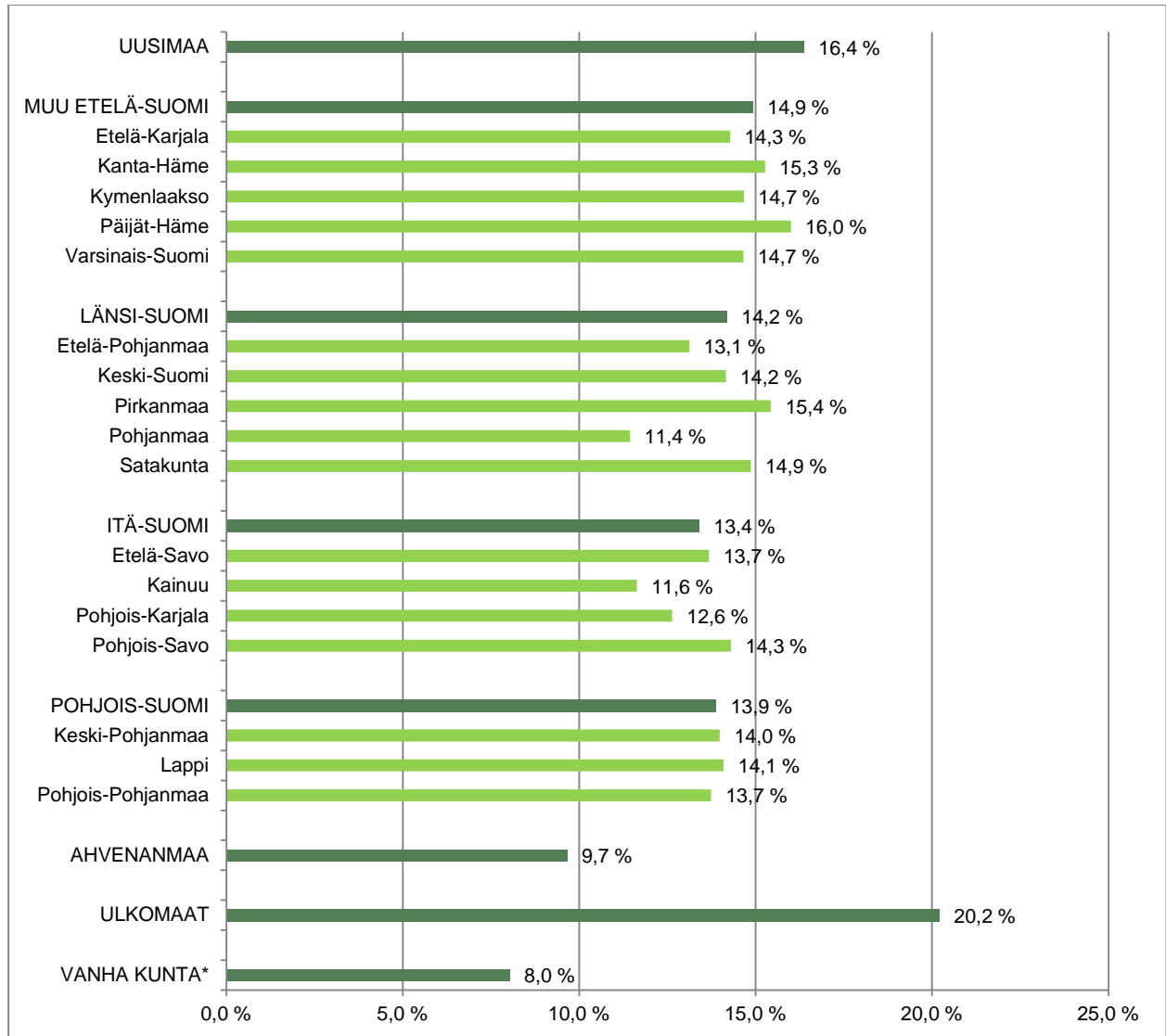
Verovelkaisten yritysten suhteellinen osuus kaikista alueen yrityksistä kertoo, kuinka suurella osalla tietyn alueen yritysmassasta on verovelkaa. Seuraavassa kaaviossa 4 ja taulukossa 12 yritykset on jaoteltu maakunnittain. Maakunnat on ryhmitelty tilastokeskuksen käyttämää suuraluejakoa mukaillen, koska eri viranomaisten aluejaot eivät ole yhteneviä. Ryhmittelyssä myös Uusimaa ja ulkomaiset yritykset on erotettu omiksi ryhmikseen.

---

¹⁷ Verovelat, osaraportti I, selvitys 17/2012, s.11 - 12. Verohallinto, Harmaan talouden selvitysyksikkö

Kaavio 4. Verovelkaisten osuus alueiden yrityksistä 12/2013 (lähde: Verohallinto 6/2014)

* Vanha kunta tarkoittaa lakannutta kuntaa. Kunta on lakannut kuntaliitosten myötä. Koskee toimimattomia yrityksiä, jolle veron järjestelmään ei ole tallennettu uutta (voimassa olevaa) kuntaa.

Verovelkaisten yritysten suhteellinen osuus alueittain vaihtelee 10 – 16 prosentin välillä. Uudellamaalla ja Päijät-Hämeessä verovelkaisten yritysten suhteellinen osuus alueen kaikista yrityksistä oli suurin, 16 prosenttia. Suhteessa vähiten verovelkaisia yrityksiä oli Ahvenanmaalla, vajaa 10 prosenttia sekä Pohjanmaalla vähän yli 11 prosenttia kaikista alueen yrityksistä.

Taulukko 12. Verovelat maakunnittain 12/2013 (lähde: Verohallinto 6/2014)

SUURALUE	Verovelkaiset yritykset		Kaikki yritykset: suht. osuus	Verovelka			
	MAAKUNTA	Lkm		Suht. osuus	Miljoonaa euroa	Suht. osuus	Ka: verovelka /yritys
UUSIMAA		39 110	36 %	33 %	1 315	46 %	33 644
MUU ETELÄ-SUOMI		21 003	20 %	20 %	483	17 %	23 033
Etelä-Karjala		1 994	2 %	2 %	44	2 %	22 075
Kanta-Häme		3 111	3 %	3 %	76	3 %	24 710
Kymenlaakso		2 852	3 %	3 %	66	2 %	23 487
Päijät-Häme		3 722	3 %	3 %	90	3 %	24 207
Varsinais-Suomi		9 324	9 %	9 %	205	7 %	22 070
LÄNSI-SUOMI		23 847	22 %	24 %	503	18 %	21 115
Etelä-Pohjanmaa		3 359	3 %	4 %	69	2 %	20 685
Keski-Suomi		4 261	4 %	4 %	70	2 %	16 501
Pirkanmaa		9 383	9 %	9 %	219	8 %	23 421
Pohjanmaa		2 719	3 %	3 %	48	2 %	17 755
Satakunta		4 125	4 %	4 %	95	3 %	23 202
ITÄ-SUOMI		9 368	9 %	10 %	199	7 %	21 311
Etelä-Savo		2 520	2 %	3 %	49	2 %	19 645
Kainuu		981	1 %	1 %	26	1 %	26 654
Pohjois-Karjala		2 209	2 %	2 %	42	1 %	19 280
Pohjois-Savo		3 658	3 %	4 %	81	3 %	22 253
POHJOIS-SUOMI		10 075	9 %	10 %	203	7 %	20 223
Keski-Pohjanmaa		1 190	1 %	1 %	25	1 %	21 049
Lappi		3 273	3 %	3 %	66	2 %	20 268
Pohjois-Pohjanmaa		5 612	5 %	6 %	112	4 %	20 021
AHVENANMAA		529	0 %	1 %	6	0 %	12 161
ULKOMAAT		3 643	3 %	3 %	139	5 %	38 329
VANHA KUNTA		55	0 %	0 %	1	0 %	24 141
Yhteensä		107 630	100 %	100 %	2 853	100 %	26 516

Suuralueiden tarkastelussa Uusimaa on erotettu muusta Etelä-Suomesta omaksi alueeksi, koska yritystoiminta on keskittynyt Uudellemaalle ja se eroaa muista maakunnista yritystoiminnan selvästi suuremman volyymin takia. Verohallinnon rekisterissä olevista yrityksistä kolmasosalla oli kotipaikka Uudellamaalla.

Uusimaa on ensimmäisellä sijalla tarkasteltaessa verovelkaisten yritysten lukumäärää ja verovelan määrää. Uudenmaan osuus kaikista verovelkaisista yrityksistä oli 36 prosenttia ja elinkeinotoiminnan verovelasta 46 prosenttia. Verovelan määrä Uudellamaalla oli yhteensä 1 315 miljoonaa euroa. Uudellamaalla yrityksen keskimääräinen verovelka oli 33 644 euroa yritystä kohden, mikä oli muita maakuntia huomattavasti suurempi. Uudenmaan verovelkaisten yritysten osuutta muuhun maahan verrattuna voi jonkin verran nostaa se, että useiden yritysten rekisteröity kotikunta on Uudellamaalla vaikka toimintaa tosiasiaassa harjoitetaan muualla kuin Uudenmaan alueella.

Suuralueista tulee seuraavina Länsi-Suomi 22 prosentin osuudella kaikista verovelkaisista yrityksistä ja muu Etelä-Suomi 20 prosentin osuudella. Länsi-Suomessa verovelkaisten yritysten suhteellinen osuus on hieman pienempi kuin alueen kaikkien rekisterissä olevien yritysten suhteellinen osuus. Näillä alueilla myös verovelan suhteellinen osuus on samalla

tasolla, Länsi-Suomi 18 prosenttia ja muu Etelä-Suomi 17 prosenttia elinkeinotoiminnan verovelan määrästä. Maakunnista suurimpina Uudenmaan jälkeen tulevat Pirkanmaa ja Varsinais-Suomi, molemmissa maakunnissa verovelkaisten yritysten suhteellinen osuus oli 9 prosenttia koko maan verovelkaisten yritysten joukosta.

3.1.5 TOIMINTA-AIKA

Seuraavissa taulukoissa tarkastellaan verovelkaisten yritysten ja verovelan jakautumista yrityksen toiminta-ajan mukaan. Taulukossa 13 ovat mukana kaikki verovelkaiset yritykset ja taulukossa 14 tarkastellaan joulukuussa 2013 toimivia yrityksiä.

Taulukko 13. Verovelat toiminta-ajan mukaan 12/2013 (lähde: Verohallinto 6/2014)

Toiminta-aika vuotta	Verovelkaiset yritykset		Kaikki yritykset: suht. osuus	Verovelka		
	Lkm	Suht. osuus		Miljoonaa euroa	Suht. osuus	Ka: verovelka/yritys
Ei toimintatietoa	1 988	2 %	7 %	21	1 %	10 789
Alle 3	30 589	28 %	25 %	611	21 %	19 975
3-4	18 217	17 %	12 %	494	17 %	27 130
5-9	24 233	23 %	19 %	753	26 %	31 077
10-19	24 494	23 %	26 %	742	26 %	30 325
Yli 20	8 109	8 %	12 %	231	8 %	28 528
Yhteensä	107 630	100 %	100 %	2 853	100 %	26 516

Toiminta-aika on laskettu toimivuutta ilmaisevien rekisterien (ennakkoperintä, alv-rekisterit (liiketoiminta, kiinteistön-luovutus, alkutuottaja), työnantaja (varsinainen ja satunnainen)) suurimman lopetuspäivän ja pienimmän aloituspäivän erotuksena

Verovelkaisista yrityksistä suurimman ryhmän muodostavat alle 3 vuotta toimineet yritykset. Näiden yritysten osuus kaikista verovelkaisista yrityksistä oli 28 prosenttia. Tämän ryhmän suhteellinen osuus on hieman korkeampi kuin Verohallinnon rekisterissä olevien kaikkien vastaavan aikaa toimineiden yritysten suhteellinen osuus (25 %). Alle kolme vuotta toimineiden yritysten osuus elinkeinotoiminnan verovelasta oli 21 prosenttia.

Suhteessa eniten verovelkaa oli yrityksillä, jotka olivat toimineet 5 – 9 vuotta. Tämän ryhmän osuus verovelasta oli 26 prosenttia ja suhteellinen osuus verovelkaisista yrityksistä oli 23 prosenttia. Samalle tasolle verovelan määrässä nousi myös yritykset, jotka olivat ryhmässä 10 – 19 vuotta toimineet.

Yritysten keskimääräinen verovelka näyttää kasvavan yritystoiminnan keston myötä. Keskimääräinen yritysکوhtainen verovelka näyttää taittuvan laskuun vasta yrityksen toimittua yli 10 vuotta.

Taulukko 14. Verovelat toiminta-ajan mukaan 12/2013 – toimivat yritykset (lähde: Verohallinto 6/2014)

Toiminta-aika vuotta	Verovelkaiset yritykset		Verovelka		
	Lkm	Osuus luokan verovelkaisista	Miljoonaa euroa	Osuus luokan verovelasta	Ka: verovelka/yritys
Ei toimintatietoa					
Alle 3	7 514	25 %	40	7 %	5 416
3-4	8 017	44 %	69	14 %	8 660
5-9	13 313	55 %	190	25 %	14 314
10-19	14 995	61 %	244	33 %	16 279
Yli 20	6 699	83 %	126	55 %	18 876
Yhteensä	50 538	47 %	671	24 %	13 282

Toiminta-aika on laskettu toimivuutta ilmaisevien rekisterien (ennakkoperintä, alv-rekisterit (liiketoiminta, kiinteistön-luovutus, alkutuottaja), työnantaja (varsinainen ja satunnainen)) suurimman lopetuspäivän ja pienimmän aloituspäivän erotuksena

Taulukossa 14 toimivia verovelkaisia yrityksiä verrataan toiminta-ajan mukaan suhteessa kaikkiin iän perusteella samaan luokkaan kuuluviin verovelkaisiin yrityksiin. Toimivien verovelkaisten yritysten suhteellinen osuus kaikista verovelkaisista yrityksistä toiminta-ajan mukaan luokiteltuna näyttää kasvavan yrityksen toiminta-ajan mukaan. Yli 20 vuotta toimineissa yrityksissä 83 prosenttia verovelkaisista yrityksistä oli edelleen toimivia yrityksiä. Vastaavasti alle kolme vuotta toimineissa yrityksissä vain 25 prosenttia verovelkaisista yrityksistä oli edelleen toimivia. Sama havainto on osuudesta verovelkaan. Toimivien yritysten osuus verovelasta näyttää kasvavan toiminta-ajan mukaan. Alle 3 vuotta toimineiden yritysten osuus luokan verovelasta oli 7 prosenttia, kun vastaava osuus yli 20 vuotta toimineilla yrityksillä oli 55 prosenttia.

Verovelkaisten yritysten keskimääräinen verovelka kasvaa yrityksen toiminta-ajan mukaan. Toimivilla yrityksillä keskimääräinen verovelka / yritys oli 13 282 euroa, mikä oli noin puolet pienempi kuin kaikkien verovelkaisten yritysten keskimääräinen verovelka 26 516 euroa.

3.1.6 YRITYKSEN KOKO

Yrityksen liikevaihto kuvaa yrityksen kokoa ja toiminnan laajuutta. Seuraavassa taulukossa verovelkaiset yritykset on ryhmitelty vuoden 2013 tilinpäätöstietojen mukaan liikevaihtoluokkiin.

Taulukko 15. Verovelat 12/2013 liikevaihtoluokittelu (lähde: Verohallinto 9/2014)

Liikevaihto 2013	Verovelkaiset yritykset		Kaikki yritykset: suht. osuus	Verovelka		
	Lkm	Suht. osuus		Miljoonaa euroa	Suht. osuus	Ka: verovelka/ yritys
EiTietoa	64 732	60,14 %	53,20 %	2 245	78,67 %	34 683
Alle 40t€	17 207	15,99 %	20,91 %	86	3,03 %	5 022
40-100t€	9 993	9,28 %	9,24 %	78	2,76 %	7 876
100-400t€	10 018	9,31 %	9,56 %	123	4,31 %	12 285
400t-2m€	4 591	4,27 %	5,00 %	133	4,69 %	29 137
2-10m€	934	0,87 %	1,59 %	109	3,83 %	117 043
10-40m€	129	0,12 %	0,37 %	39	1,39 %	307 616
Yli 40m€	26	0,02 %	0,14 %	37	1,33 %	1 456 670
Yhteensä	107 630	100,00 %	100,00 %	2 853	100,00 %	26 516

Liikevaihtoluokittelu perustuu Tilastokeskuksen käyttämään luokitteluun, jota on taulukossa hieman supistettu.

Taulukosta havaitaan, että suurimman ryhmän (60 %) muodostavat yritykset, joilla ei ole liikevaihtotietoa. Tämä ryhmä pitää sisällään suurimmaksi osaksi yrityksiä, joiden toiminta on päättynyt ennen vuotta 2013. Elinkeinotoiminnan verovelasta vajaa 79 prosenttia on tämän ryhmän verovelkaa. Verovelkaisista yrityksistä seuraavaksi suurin ryhmä on yritykset joiden liikevaihto oli alle 40 000 euroa. Näiden yritysten osuus verovelkaisista oli noin 16 prosenttia, mutta verovelasta vain 3 prosenttia. Liikevaihtotietojen perusteella näyttää, että verovelkaisia olivat erityisesti pienet yritykset. Keskisuurissa ja suurissa yrityksissä oli lukumääräisesti vain vähän yrityksiä, joilla oli verovelkaa.

3.1.7 ULKOMAISET YRITYKSET

Ulkomaisten yritysten verovelat ovat kasvussa. Seuraavaksi tarkastellaan tarkemmin ryhmää verovelkaiset ulkomaiset yritykset. Verohallinnon rekisterissä olevat ulkomaiset yritykset on ryhmitelty seuraavassa taulukossa maanosan mukaan. Eurooppa on jaoteltu useampaan osaan tarkemman kuvan saamiseksi.

Taulukko 16. Verovelat 12/2013, ulkomaiset yhteisöt ja sivuliikkeet kotivaltioittain/-maanosittain (lähde: Verohallinto 6/2014, 11/2014)

Kotivaltio / -maanosa	Kaikki yritykset lkm		Verovelkaiset yritykset			Verovelka		
	Lkm	Suht. osuus	Lkm	Suht. osuus	Osuus luokan yrityksistä	Miljoonaa euroa	Suht. osuus	Ka: verovelka/yritys
Ruotsi	1 784	12 %	125	5 %	7 %	14	12 %	116 856
Viro	5 219	36 %	2 021	75 %	39 %	63	52 %	31 631
Muu Pohjois-Eurooppa	1 786	12 %	214	8 %	12 %	12	10 %	91 224
1B Länsi-Eurooppa	2 680	18 %	145	5 %	5 %	11	9 %	81 185
1C Itä-Eurooppa	373	3 %	57	2 %	15 %	7	6 %	134 588
1D Etelä-Eurooppa	343	2 %	32	1 %	9 %	9	8 %	293 938
2 Amerikka	741	5 %	73	3 %	10 %	2	2 %	37 902
3 Afrikka	13	0 %	3	0 %	23 %	0,01	0 %	5 410
4 Aasia	224	2 %	24	1 %	11 %	0,8	1 %	35 335
5 Oseania	38	0 %	3	0 %	8 %	0,01	0 %	3 369
Ei tietoa	1 335	9 %	8	0 %	1 %	1	1 %	127 098
Yhteensä	14 536	100 %	2 705	100 %	19 %	124	100 %	45 863

Joulukuussa 2013 ulkomaisia verovelkaisia yrityksiä oli Verohallinnon rekisterissä yhteensä 2 705 yritystä. Kansallisuuksien perusteella verovelan määrällä mitattuna suurimmat verovelkaisten ulkomaisien yritysten ryhmät olivat viro ja ruotsi. Kaikista ulkomaisista verovelkaisista yrityksistä 75 prosenttia, yhteensä 2 021 yritystä oli virolaisia. Verohallinnon rekisterissä olevista virolaisista yrityksistä 39 prosentilla oli verovelkaa. Virolaisten yritysten osuus kaikkien ulkomaisien yritysten verovelloista oli 52 prosenttia, yhteensä 63 miljoonaa euroa.

Taulukko 17. Verovelat 12/2013, virolaiset yhteisöt ja sivuliikkeet toimialoittain (lähde: Verohallinto 6/2014, 11/2014)

Toimiala	Kaikki yritykset lkm		Verovelkaiset yritykset			Verovelka		
	Lkm	Suht. osuus	Lkm	Suht. osuus	Osuus luokan yrityksistä	Miljoonaa euroa	Suht. osuus	Ka: verovelka/yritys
00 Tuntematon	465	9 %	153	8 %	33 %	4	6 %	26 327
01-03 Maatalous	53	1 %	14	1 %	26 %	2	3 %	144 940
05-39 Teollisuus ja Kaivostoim.	213	4 %	73	4 %	34 %	1	3 %	24 766
41-43 Rakentaminen	3 317	64 %	1 378	68 %	42 %	42	67 %	30 930
45-47 Kauppa	218	4 %	74	4 %	34 %	1	2 %	14 992
49-99 Palvelut (pl. Kauppa)	953	18 %	329	16 %	35 %	12	19 %	37 475
Yhteensä	5 219	100 %	2 021	100 %	39 %	63	100 %	31 631

Virolaisten yritysten tarkempi tarkastelu osoittaa, että Verohallinnon rekisterissä olevista virolaisista yrityksistä 64 prosentilla toimialaksi on merkitty rakentaminen. Verovelkaisista virolaisista yrityksistä 68 prosenttia oli rakentamisen toimialan yrityksiä ja näiden yritysten

verovelan määrä oli yhteensä 42 miljoonaa euroa, mikä oli 67 prosenttia kaikkien virolaisten yritysten verovelasta.

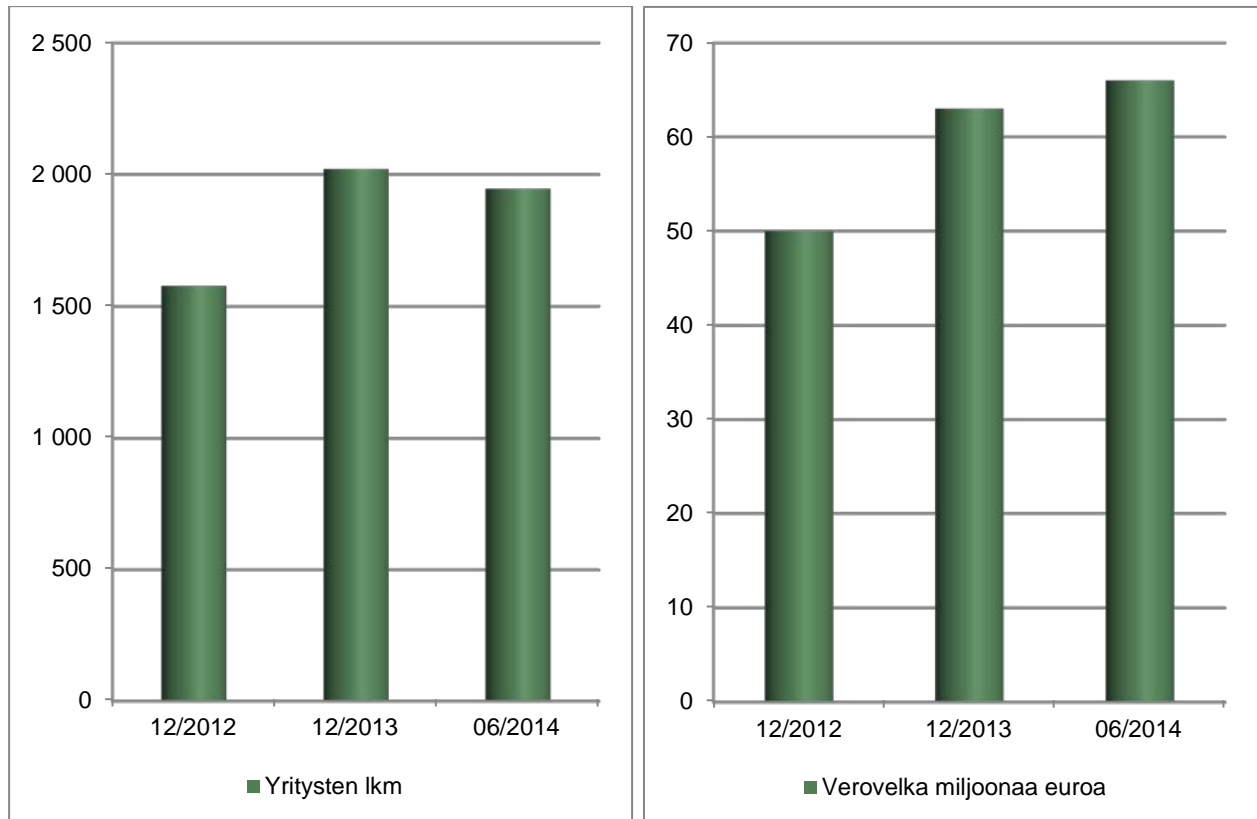
Taulukko 18. Verovelat 12/2013, virolaiset yhteisöt ja sivuliikkeet toimialoittain - toimivat yritykset (lähde: Verohallinto 6/2014, 11/2014)

Toimiala	Verovelkaiset yritykset		Verovelka		
	Lkm	Osuus toimialan yrityksistä	Miljoonaa euroa	Osuus toimialan verovelasta	Ka: verovelka/yritys
00 Tuntematon	6	4 %	0,05	1 %	9 023
01-03 Maatalous	2	14 %	0,01	1 %	5 165
05-39 Teollisuus ja Kaivostoiminta	15	21 %	0,1	6 %	7 160
41-43 Rakentaminen	259	19 %	3	8 %	12 525
45-47 Kauppa	16	22 %	0,1	9 %	6 465
49-99 Palvelut (pl. Kauppa)	62	19 %	0,5	4 %	8 304
Kaikki yhteensä	360	18 %	4	6 %	11 206

Taulukossa 18 virolaisten yritysten tarkastelu on rajattu joulukuussa 2013 toimiviin yrityksiin. Toimiviksi määritellyjä virolaisia verovelkaisia yrityksiä oli yhteensä 360. Kaikista virolaisista yrityksistä joilla oli verovelkaa, vain 18 prosenttia oli edelleen toimivia yrityksiä tarkasteluhetkellä 12/2013. Joukon toimivien yritysten verovelan summa oli yhteensä 4 miljoonaa euroa, mikä oli 6 prosenttia kaikkien virolaisten yritysten verovelan määrästä. Suurin osa verovelasta oli yrityksillä, jotka eivät näy Verohallinnon rekistereissä toimivina yrityksinä.

Kaavio 5. Verovelkaiset virolaiset yhteisöt ja sivuliikkeet sekä niiden verovelka 2012 - 2014 (lähde: Verohallinto 6/2014, 11/2014)

Kaavio havainnollistaa verovelkaisten virolaisten yritysten lukumäärän ja verovelan määrän kehitystä ajalla joulukuu 2012 kesäkuu 2014. Verovelkaisten yritysten lukumäärä on ollut voimakkaassa kasvussa vuoden 2012 lopusta seuraavan vuoden loppuun, jonka jälkeen yritysten lukumäärän kasvu näyttää taittuneen. Vastaavasti virolaisten yritysten verovelan määrä on ollut viime vuosina kasvussa ja kasvu näyttää edelleen jatkuvan vuoden 2014 kesäkuussa.

Edellä on tarkasteltu yrityksiä, joiden oikeudellinen muoto määrittää ne ulkomaisiksi yrityksiksi. Seuraavassa tarkastellaan lähemmin yrityksiä, joissa on virolaisia vastuuhenkilöitä.¹⁸ Yritykset on ryhmitelty oikeudellisen muodon mukaan niin, että yritys ei voi esiintyä ulkomaisten yritysten ryhmässä, jos sitä tarkastellaan ulkomaisten vastuuhenkilöiden kautta.

¹⁸ Suppea kaupparekisterivastuuhenkilöiden määritelmä: kaupparekisterisuhteissa on huomioitu vain seuraavat suhteet: elinkeinonharjoittaja, yhtiömies, hallituksen jäsen, puheenjohtaja tai toimitusjohtaja tai yhtiön johtaja tai toimitusjohtaja tai prokuristi. Osakkaita ei ole huomioitu.

Taulukko 19. Verovelat 12/2013, virolaisia vastuuhenkilöitä, oikeudelliset muodot
(lähde: Verohallinto 6/2014, 11/2014)

Oikeudellinen muoto	Verovelkaiset yritykset		Verovelka		
	Lkm	Suhteellinen osuus	Miljoonaa euroa	Suhteellinen osuus	Ka: verovelka/yritys
Elinkeinonharjoittaja	627	33 %	11	15 %	18 523
Avoin yhtiö	17	1 %	0,2	0 %	13 145
Kommandiittiyhtiö	48	3 %	1	2 %	35 713
Osakeyhtiö	1 179	63 %	66	83 %	56 051
Osuuskunta	3	0 %	0,07	0 %	24 234
Muut yhtiömuodot	6	0 %	0,004	0 %	683
Yhteensä	1 880	100 %	79	100 %	42 401

Verovelkaisten yritysten virolaisia vastuuhenkilöitä tarkasteltaessa havaittiin, että 1 880 yrityksellä oli yksi tai useampia virolaisia vastuuhenkilöitä. Yrityksistä 63 prosenttia oli osakeyhtiöitä, 33 prosenttia elinkeinonharjoittajia ja loput 4 prosenttia henkilöyhtiöitä. Näiden yritysten verovelan summasta 83 prosenttia oli osakeyhtiöiden verovelkaa.

Kaupparekisterissä oli vuoden 2013 joulukuussa 174 428 yritystä¹⁹. Näistä 12 882 oli ulkomaalaisia vastuuhenkilöitä. Virolaisia vastuuhenkilöitä oli 1 547 yrityksessä. Yritykset, joissa oli virolaisia vastuuhenkilöitä, oli kolmanneksi suurin ryhmä. Ruotsalaisia vastuuhenkilöitä oli 2 442 yrityksessä ja venäläisiä 1 618 yrityksessä. Yritysten lukumäärä on pienempi kaupparekisterissä kuin Verohallinnon rekisterissä, koska kaikkien yritysten ei tarvitse rekisteröityä kaupparekisteriin.

Taulukko 20. Verovelat 12/2013, virolaisia vastuuhenkilöitä, oikeudelliset muodot – toimivat yritykset (lähde: Verohallinto 6/2014, 11/2014)

Oikeudellinen muoto	Verovelkaiset yritykset		Verovelka		
	Lkm	Osuus luokan yrityksistä	Miljoonaa euroa	Osuus luokan yrityksistä	Ka: verovelka/yritys
Elinkeinonharjoittaja	360	57 %	3	30 %	9 733
Avoin yhtiö	9	53 %	0,05	23 %	5 746
Kommandiittiyhtiö	13	27 %	0,2	15 %	19 244
Osakeyhtiö	431	37 %	7	11 %	17 264
Osuuskunta	1	33 %	0,001	2 %	1 189
Muut yhtiömuodot					-
Yhteensä	814	43 %	11	14 %	13 818

Selvityksen kohdejoukon toimivista verovelkaisista yrityksistä 814:ssä oli yksi tai useampia virolaisia vastuuhenkilöitä. Lukumääräisesti suurimmat ryhmät olivat osakeyhtiöt ja elinkeinonharjoittajat. Toimivien yritysten osuus oli 43 prosenttia kaikista yrityksistä joilla

¹⁹ Kaupparekisterin mukaan toimivia, ei lakkaamispäivää

oli verovelkaa ja virolainen vastuuhenkilö. Verovelkaa tällä joukolla oli yhteensä 11 miljoonaa euroa.

3.2 VELVOITTEIDENHOITO

Velvoitteidenhoitajakso kertoo, millaisia häiriöitä verovelkaisilla yrityksillä oli lakisääteisten velvoitteiden hoitamisessa. Harmaata taloutta koskevissa selvityksissä on havaittu yhteyttä laiminlyöntien ja kasvavan harmaan talouden riskin välillä.

3.2.1 ILMOITUSPUUTTEET / ARVIOVEROTUS

Verotus on toimitettava arvioimalla, jos veroilmoitusta ei ole annettu tai sitä ei voida panna oikaistunakaan verotuksen perusteeksi. Verotus on toimitettava arvioimalla myös, jos verovelvollisen ilmoittama tulo muiden samalla alalla ja vastaavasti samanlaatuisissa olosuhteissa toimivien verovelvollisten tuloon verrattuna on ilmeisesti liian vähäinen ja on syytä epäillä, että verovelvollinen salaa tulojaan. Arvioverotukseen liittyy lähes aina lakisääteisen valvontailmoituksen laiminlyöminen tai annetun ilmoituksen epäluotettavuus. Arvioverotukseen liittyy kohonnut harmaan talouden riski.

Taulukko 21. Verovelat 12/2013, arvioverotetut yritykset 2013 (lähde: Verohallinto 6/2014)

Verovelan suuruus	Yritysten lkm			
	Arvioverotus (Välitön / ALV / TA)	Arvioverotus välitön	Arvioverotus ALV	Arvioverotus TA
0-5t€	2 965	1 702	1 681	260
5-10t€	1 534	767	1 078	210
10-20t€	2 074	1 006	1 557	338
20-100t€	3 651	1 743	2 792	784
100t€-	775	396	612	272
Yhteensä	10 999	5 614	7 720	1 864
Kaikki arvioverotetut*	14 128	7 547	9 072	2 112
Verovelk. arvioverotettujen osuus kaikista arvioverotetuista	78 %	74 %	85 %	88 %

* Sisältää myös ne arvioverotetut, joilla ei ole verovelkaa

Verohallinto oli vuonna 2013 arvioverottanut yhteensä 14 128 yritystä. Kaikista arvioverotetuista yrityksistä 78 prosentilla, yhteensä 10 999:llä, oli verovelkaa vuoden 2013 lopussa. Verovelkaisista yrityksistä noin 10 prosentilla oli arvioverotuksia vuonna 2013. Arvioverotus on voinut kohdistua saman yrityksen osalta yhteen tai useampaan eri verolajiin ja työnantajasuoritusten sekä arvonlisäveron arvioverotuksia on voinut olla usealta kohdekuukaudelta. Lukumääräisesti eniten arvioverotuksen kohteena oli ollut yrityksiä verovelkaluokasta 20 000 – 100 000 euroa.

Arvioverotuksia oli lukumääräisesti eniten arvonlisäverotuksessa, jossa arvioverotusta oli kohdistunut yhteensä 9 072 yritykseen. Näistä arvioverotuksen kohteena olleista yrityksistä 85 prosentilla oli verovelkaa vuoden 2013 lopussa. Välittömässä verotuksessa

arvioverotettuja verovelkaisia yrityksiä oli yhteensä 5 614 ja verovelkaisten yritysten osuus oli 74 prosenttia. Työnantajasuorituksia oli arvioverotettu selvästi vähemmän kuin arvonlisäveroja ja elinkeinoveroja, arvioverotuksen kohteena oli yhteensä 2 112 yritystä. Tämän verolajin osalta verovelkaisten yritysten osuus arvioverotetuista oli muita verolajeja korkeampi, 88 prosenttia kaikista arvioverotetuista yrityksistä.

3.2.2 VEROTARKASTUKSET

Verotarkastuksen tavoitteena on turvata verotulojen kertyminen, huolehtia verojärjestelmän uskottavuudesta sekä varmistaa, että verorasitus jakautuu lainmukaisesti eri veronmaksajien välillä. Verotarkastuksilla halutaan myös estää verotukseen liittyvät virheet ja väärinkäytökset mahdollisimman ajantasaisesti.²⁰

Seuraavissa taulukoissa tarkastellaan selvityksen kohdejoukon verovelkaisia yrityksiä ja yrityksiin kohdistettuja verotarkastuksia vuosilta 2008 – 2013.

Taulukko 22. 12/2013 verovelkaisten yritysten verotarkastukset 2008 – 2013
(lähde: Verohallinto 6/2014)

		KAIKKI	TOIMIVAT
Tarkastettuja yrityksiä	Lkm	5 262	2 206
	Osuus verovelkaisista	5 %	4 %
Tarkastuksia	Lkm	5 483	2 301
	Harmaan talouden tarkastus lkm	2 491	652
	Harmaan talouden tarkastusten osuus	45 %	28 %
Tarkastustulos*	Yhteensä €	425 237 632	161 523 229
	Ka: tarkastustulos / yritys €	80 813	73 220
Tarkastettujen verovelka	Yhteensä €	859 513 914	195 546 390
	Osuus verovelasta	30 %	29 %

* lisättyä veroa (maksettavaa - palautettavaa)

Verotarkastus oli tehty 5 262 kohdejoukon yritykseen, osuus on 5 prosenttia kaikista verovelkaisista yrityksistä. Tarkastuksia oli tehty vuosina 2008 – 2013 yhteensä 5 483. Joihinkin yrityksiin on tehty useampia kuin yksi verotarkastus. Harmaan talouden tarkastusten²¹ osuus oli 45 prosenttia. Osuutta voidaan pitää korkeana, koska vuositasona kaikista Verohallinnon tekemistä verotarkastuksista alle neljäsosa on ollut harmaan talouden tarkastuksia²². Tarkastettujen yritysten osuus kaikkien verovelkaisten yritysten verovelasta oli 30 prosenttia.

Joulukuussa 2013 toimivia yrityksiä oli tarkastettu 2 206, osuus on 4 prosenttia toimivista verovelkaisista yrityksistä. Toimivien yritysten tarkastuksista harmaan talouden tarkastuksia oli suhteessa vähemmän kuin kaikkien verovelkaisten yritysten tarkastuksista.

²⁰ "Mitä verotarkastus on?" Verohallinnon Vero.fi –sivusto.

²¹ Harmaan talouden tarkastuksia ovat tarkastuskohteet, joissa todetaan ennakonpidätystä toimittamatta maksettuja palkkoja, puuttuvaa myyntiä tai vääränsisältöisiä tositteita. Harmaan talouden kohteiksi luokitellaan myös sellaiset tarkastukset, jotka on tehty ennalta ilmoittamatta tai yhteistyössä poliisiviranomaisen kanssa.

²² Harmaa talous – valvontatilastoja 2013

Harmaan talouden tarkastusten osuus 28 prosenttia oli kuitenkin hieman korkeampi kuin harmaan talouden osuus kaikista Verohallinnon verotarkastuksista. Toimivien tarkastettujen yritysten osuus kaikista ryhmän verovelosta oli 29 prosenttia.

**Taulukko 23. 12/2013 verovelkaisten verotarkastukset 2008 - 2013 - verovelka-
luokittelu** (lähde: Verohallinto 6/2014)

Verovel- lan suuruus	KAIKKI						TOIMIVAT					
	Tar- kas- tet- tuja lkm	Suht. osuus	Verov- velka*	Suht. osuus	Tark. tulos*	Suht. osuus	Tar- kas- tet- tu- ja lkm	Osuus luo- kasta	Verov- velka*	Osuus luo- kasta	Tark. tulos*	Osuus luokas- ta
0-5t€	990	19 %	1	0 %	16	4 %	733	74 %	1	71 %	14	89 %
5-10t€	341	6 %	2	0 %	5	1 %	223	65 %	1	65 %	4	77 %
10-20t€	535	10 %	7	1 %	9	2 %	293	55 %	4	54 %	5	55 %
20-100t€	1 793	34 %	91	11 %	53	12 %	648	36 %	29	32 %	24	45 %
100t€-	1 603	30 %	756	88 %	340	80 %	309	19 %	158	21 %	113	33 %
Yhteensä	5 262	100 %	859	100 %	425	100 %	2 206	42 %	195	23 %	161	38 %

* miljoonaa euroa

Kaikkien verovelkaisten yritysten tarkastuksista 64 prosenttia oli kohdistunut yrityksiin, joiden verovelan määrä oli 20 000 euroa tai enemmän. Merkittävin ryhmä oli yritykset, joiden verovelan määrä oli 100 000 euroa tai enemmän. Tarkastuksista 30 prosenttia on kohdistunut näihin yrityksiin. Näiden yritysten verovelan määrä oli yhteensä 756 miljoonaa euroa ja verotarkastusten tulos yhteensä 340 miljoonaa euroa, mikä oli 80 prosenttia koko joukon tarkastustuloksesta²³.

Verovelkaisten yritysten verotarkastuksista 42 prosenttia oli kohdistunut joulukuussa 2013 toimiviin yrityksiin. Tarkastetuista yrityksistä, joiden verovelan määrä oli yli 100 000 euroa, toimivia oli joulukuussa 2013 yhteensä 19 prosenttia. Yleisenä havaintona voidaan todeta, että mitä pienempi verovelkaluokka sitä suurempi oli toimivien yritysten suhteellinen osuus verovelkaluokan tarkastetuista yrityksistä. Tarkastustuloksesta 38 prosenttia kohdistui toimiviin yrityksiin. Tästä 161 miljoonan tuloksesta 78 prosenttia kohdistui yrityksiin, joiden verovelan määrä oli 20 000 euroa tai enemmän. Syy yritysten verovelkaan voi olla verotarkastuksen perusteella maksuunpannut suuret jälkiverot.

²³ Tarkastustulos on esitettyjen veron lisäysten ja vähennysten erotus.

Taulukko 24. 12/2013 verovelkaisten verotarkastukset 2008 - 2013, tarkastushavainnot (lähde: Verohallinto 9/2014)

	KAIKKI	TOIMIVAT	
	Lkm	Lkm	Osuus kaikista
Tarkastuksia lkm	5 483	2 301	42 %
Kirjanpidon ulkopuolisia työntekijöitä	474	54	11 %
Kirjanpidon ulkopuolisten työntekijöiden lkm	7 428	377	5 %
Kirjanpito epäluotettava	854	200	23 %
Kirjanpito puuttuu	715	67	9 %
Kuittikauppa	449	93	21 %
Kuittikauppa €	267 675 411	30 159 365	11 %
Esitys takavarikoista	36	7	19 %
Esitys takavarikoista €	10 057 605	1 526 089	15 %
Tehty rikosilmoitus	807	91	11 %
Kirjanpitorikos	419	49	12 %
Velallisen rikos	38		-
Verorikos	414	40	10 %
Muu rikos	37	6	16 %
Liittymä veroparatiisivaltioon	7		-

Taulukko verotarkastusten tarkastushavainnot kertoo verotarkastuksessa tehdyistä havainnoista. Kohdejoukon yritysten tarkastushavaintojen perusteella 474 verotarkastuksessa löytyi kirjanpidon ulkopuolisia työntekijöitä. Kirjanpito oli epäluotettava 854 tapauksessa, mikä on 16 prosenttia tarkastuksista. Kirjanpito puuttui kokonaan 715 tarkastuksessa. Kuittikauppaa havaittiin 449 tarkastuksessa. Toimivien yritysten osuudet tarkastushavainnoista vaihtelivat. Kirjanpito epäluotettava havainnoista 23 prosenttia ja kuittikauppahavainnoista 21 prosenttia kohdistui yrityksiin, jotka määriteltiin joulukuussa 2013 toimiviksi yrityksiksi.

Verotarkastusten perusteella on tehty 807 rikosilmoitusta, joista 91 ilmoitusta on koskenut joulukuussa 2013 edelleen toimivien yritysten toimintaa. Yksi rikosilmoitus voi sisältää useampia rikosnimikkeitä. Yleisimmin ilmoitukset koskivat verorikoksia tai kirjanpitorikoksia.

Taulukossa 25 kuvataan verovelkaisten yritysten verotarkastusten jakautumista toimialoille.

Taulukko 25. 12/2013 verovelkaisten verotarkastukset 2008 - 2012 toimialan mukaan (lähde: Verohallinto 6/2014)

Toimialaluokka	Tarkastetut			Tarkastukset lkm	Tarkastustulos		Harmaa talous	
	Lkm	Suht. osuus	Osuus toimialan verovelkaisuudesta		Euroa	Ka: tarkastustulos/yritys €	Lkm	Suht. osuus
00 Tuntematon	23	0 %	8 %	23	2 044 692	88 900	14	61 %
01-03 Maatalous	105	2 %	3 %	109	1 323 642	12 606	56	51 %
05-09 Kaivostoiminta	15	0 %	7 %	15	15 044 958	1 002 997	6	40 %
10-33 Teollisuus	527	10 %	8 %	551	62 079 365	117 798	131	24 %
35 Energia	4	0 %	6 %	4	5 213	1 303	1	25 %
36-39 Ympäristö	19	0 %	8 %	19	465 831	24 517	9	47 %
41-43 Rakentaminen	1 529	29 %	7 %	1 602	133 163 889	87 092	840	52 %
45-47 Kauppa	987	19 %	5 %	1 044	70 353 912	71 281	506	48 %
49-53 Kuljetus	295	6 %	5 %	307	10 799 734	36 609	92	30 %
55-56 Majoitus ja Rav.	300	6 %	5 %	306	13 046 081	43 487	194	63 %
58-63 Informaatio	126	2 %	3 %	132	5 684 174	45 112	40	30 %
64-66 Rahoitus	90	2 %	6 %	97	18 794 439	208 827	34	35 %
68 Kiinteistö	167	3 %	5 %	171	7 284 218	43 618	74	43 %
69-75 Ammatti ja Tiede	408	8 %	3 %	419	37 299 336	91 420	171	41 %
77-82 Hallinto ja Tuki	384	7 %	5 %	398	31 288 650	81 481	210	53 %
84 Julkinen	2	0 %	7 %	2	46 860	23 430	1	50 %
85 Koulutus	13	0 %	1 %	14	152 546	11 734	4	29 %
86-88 Terveys ja Sos.	95	2 %	2 %	95	10 690 457	112 531	26	27 %
90-93 Taide ja Viihde	73	1 %	2 %	73	2 426 270	33 237	29	40 %
94-96 Muut palvelut	100	2 %	1 %	102	3 243 364	32 434	53	52 %
Yhteensä	5 262	100 %	5 %	5 483	425 237 632	80 813	2 491	45 %

Lähes kolmannes verotarkastuksista on kohdistunut rakentamisen toimialalle. Toimialalla on ollut käynnissä vuosina 2008 – 2012 Raksa-verovalvontahanke, mikä osaltaan selittää tarkastusten suurta osuutta. Lukumäärältään toiseksi eniten, 19 prosenttia verotarkastuksia on tehty kaupan toimialalla. Muiden toimialojen osuudet verotarkastuksista ovat huomattavasti pienemmät. Tarkastustulos on suurin rakentamisen toimialalla. Seuraavina tuloksen perusteella tulevat teollisuus ja kauppa. Yrityskohtainen keskimääräinen tarkastustulos on ollut suurin rahoitus toimialalla. Seuraavina tulevat teollisuus sekä terveys- ja sosiaalitoimialat. Harmaan talouden tarkastusten suhteellinen osuus 63 prosenttia on ollut suurin majoitus- ja ravitsemistoimialalla. Seuraavina harmaan talouden tarkastusten suhteellisella osuudella mitattuna tulevat hallinto ja tuki toimiala 53 prosentilla sekä rakentamisen toimiala 52 prosentilla.

3.2.3 PERINTÄTILANNE

Seuraavassa taulukossa tarkastellaan 102 151 verovelkaisen yrityksen verovelkaa joulukuulta 2012 ja näiden samojen yritysten verovelan muutosta joulukuussa 2013 ja kesäkuussa 2014. Toimivien yritysten verovelan muutosta on tarkasteltu taulukon oikealla puolella.

Taulukko 26. Verovelkaluokittelu 12/2012 verovelkaisten verovelan muutos
(lähde: Verohallinto 6/2014)

Aika	Verovelan suuruus	KAIKKI			TOIMIVAT 12/2012			
		Verovelkaiset yritykset		Verovelka Miljoonaa euroa	TOIMIVAT			Toiminta päättynyt Yritysten osuus 12/2012 toimivista
		Lkm	Suht. osuus		Verovelkaiset yritykset	Verovelka Miljoonaa euroa		
12/2012	0-5t€	54 489	53 %	69	33 130	66 %	40	
	5-10t€	11 421	11 %	82	5 729	11 %	40	
	10-20t€	11 815	12 %	170	4 870	10 %	69	
	20-100t€	19 372	19 %	852	5 334	11 %	216	
	100t€-	5 054	5 %	1 521	886	2 %	296	
	Yhteensä	102 151	100 %	2 696	49 949	100 %	664	
12/2013	0-5t€	29 548	29 %	46	13 001	31 %	20	
	5-10t€	9 394	9 %	68	3 715	9 %	26	
	10-20t€	10 872	11 %	157	3 507	8 %	50	
	20-100t€	19 412	19 %	859	4 346	10 %	175	
	100t€-	5 019	5 %	1 427	713	2 %	198	
	On verovelkaa	74 245	73 %		25 282	60 %		
	Yhteensä	102 151	100 %	2 559	42 255	100 %	471	15 %
06/2014	0-5t€	24 253	24 %	42	9 156	23 %	16	
	5-10t€	8 649	8 %	63	3 264	8 %	23	
	10-20t€	9 847	10 %	142	3 079	8 %	44	
	20-100t€	17 911	18 %	787	4 059	10 %	164	
	100t€-	4 528	4 %	1 286	655	2 %	185	
	On verovelkaa	65 188	64 %		20 213	50 %		
	Yhteensä	102 151	100 %	2 321	40 065	100 %	434	20 %

Taulukosta havaitaan, että joulukuussa 2012 verovelkaisista yrityksistä 27 prosentilla ei ollut enää verovelkaa vuoden kuluttua joulukuussa 2013. Velattomien osuus kasvoi edelleen 36 prosenttiin kesäkuuhun 2014 mennessä. Verovelan määrä oli pienentynyt tarkastelujaksolla yhteensä 375 miljoonaa euroa.

Verovelkaisista yrityksistä 49 949 oli toimivia joulukuussa 2012. Saman yritysjoukon yrityksistä 42 255 oli edelleen toimivia joulukuussa 2013 ja toiminnan lopettaneiksi katsottiin 7 694 yritystä. Toimivista yrityksistä 40 prosentilla ei ollut enää verovelkaa vuoden kuluttua ja niistä joilla oli verovelkaa, 31 prosentilla verovelan määrä oli alle 5 000 euroa. Tilanne muuttui kesäkuuhun 2014 siten, että toimivia yrityksiä oli jäljellä 40 065 ja

näistä 50 prosentilla ei ollut verovelkaa ja 23 prosentilla verovelan määrä oli alle 5 000 euroa. Edelleen toimivien yritysten verovelan määrä oli pienentynyt yhteensä 230 miljoonaa euroa. Kesäkuussa 2014 alkuperäisestä toimivien yritysten joukosta toiminnan lopettaneiksi yrityksiksi katsottiin yhteensä 9 884 yritystä ja näiden yhteenlaskettu verovelka oli 430 miljoonaa euroa. Toimimattomista yrityksistä noin neljänneksellä ei ollut verovelkaa kesäkuussa 2014.

Taulukko 27. Verovelka 06/2014 - maksusuunnitelma (lähde: Verohallinto 6/2014)

Verovelan suuruus	KAIKKI						TOIMIVAT					
	Verovelkaiset yritykset			Verovelka			Verovelkaiset yritykset			Verovelka		
	Lkm	Maksusuunnitelma		Mil- joo- naa eu- roa	Maksusuunnitelma		Lkm	Maksusuunnitelma		Mil- joo- naa eu- roa	Maksusuunnitelma	
		Lkm	Osuus vero- vel- kaisis- ta		Mil- joo- naa eu- roa	Osuus vero- velas- ta		Lkm	Osuus vero- vel- kaisis- ta		Mil- joo- naa eu- roa	Osuus vero- velas- ta
0-5t€	43 453	3 680	8 %	66	7	11 %	23 748	2 753	12 %	36	5	16 %
5-10t€	11 735	1 299	11 %	85	9	11 %	5 636	1 139	20 %	40	8	20 %
10-20t€	12 211	1 045	9 %	176	14	8 %	4 734	935	20 %	67	13	20 %
20-100t€	20 079	1 075	5 %	872	43	5 %	5 552	1 023	18 %	223	41	19 %
100t€-	4 956	143	3 %	1 796	32	2 %	901	140	16 %	584	31	5 %
Yhteensä	92 434	7 242	8 %	2 997	107	4 %	40 571	5 990	15 %	951	100	11 %

Taulukossa 27 tarkastellaan yrityksiä, joilla oli verovelkaa kesäkuussa 2014 ja näiden yritysten voimassa olevien maksusuunnitelmien määrää. Maksusuunnitelmalla tarkoitetaan tässä Verohallinnon tekemää maksusuunnitelmaa.

Verovelkaisista yrityksistä 40 571 määriteltiin toimiviksi yrityksiksi. Toimivista yrityksistä 15 prosentilla, yhteensä 5 990 yrityksellä oli maksusuunnitelma voimassa tietojen poimintahetkellä. Toimivien yritysten yhteenlaskettu verovelan pääoman määrä oli 951 miljoonaa euroa. Tästä määrästä 100 miljoonaa euroa, noin 11 prosenttia oli maksusuunnitelmien piirissä. Lukumääräisesti eniten maksusuunnitelmia oli voimassa pienistä alle 5 000 euron verovelkoista. Suhteellisesti eniten maksusuunnitelmia oli verovelkaluokissa 5 000 – 10 000 euroa ja 10 000 – 20 000 euroa, noin 20 prosentilla luokan verovelkaisista yrityksistä. Näiden luokkien yhteenlasketusta verovelasta noin 20 prosenttia oli mukana maksusuunnitelmissa.

Taulukko 28. Verovelka 12/2013 maksukehotus 7 pv (lähde: Verohallinto 6/2014, 9/2014)

Verovelan suuruus	KAIKKI			TOIMIVAT	
	Yritykset		Verovelka miljoonaa euroa	Yritykset Lkm	Verovelka miljoonaa euroa
	Lkm	Suhteellinen osuus			
0-5t€	45	9 %	0,1	43	0,1
5-10t€	53	11 %	0,3	53	0,3
10-20t€	119	24 %	1	119	1
20-100t€	231	47 %	9	221	8
100t€-	39	8 %	8	37	8
Yhteensä	487	100 %	19	473	19

Taulukossa maksukehotus 7 pv tarkoittaa perinnän keinona käytettyä konkurssiuhkaista maksukehotusta. Tarkasteluhetki on kesäkuussa 2014 verovelkaiset yritykset ja niiden vireillä olevat konkurssiuhkaiset maksukehotukset. Tarkasteluhetkellä vireillä olevia maksukehotuksia oli yhteensä 487 ja niistä yli 97 prosenttia kohdistui toimiviin yrityksiin. Maksukehotuksen saaneiden yritysten verovelan määrä oli yhteensä 19 miljoonaa euroa. Tarkasteluhetken perusteella näyttää, että verojen perinnässä 7 päivästä maksukehotusta on käytetty enemmän suuremmissa kuin pienemmissä verovelkaluokissa.

Tuomioistuimen Verohallinnolle maksettavaksi määräämästä vahingonkorvauksesta ja oikeudenkäyntikulujen korvauksesta käytetään yhteistä nimeä tuomiosaatava. Tuomiosaatava liittyy yrityksen toimintaa, jossa vahingonkorvausvelvollisia ovat yrityksen vastuuhenkilöt.

Taulukko 29. Verovelka 12/2013 tuomiosaatavia (lähde: Verohallinto 6/2014, 9/2014)

Verovelan suuruus	KAIKKI		TOIMIVAT	
	Yritysten lkm	Verovelka miljoonaa euroa	Yritysten lkm	Verovelka miljoonaa euroa
0-5t€	171	0,3	59	0,1
5-10t€	97	0,7	28	0,2
10-20t€	119	1	29	0,4
20-100t€	308	15	62	3
100t€-	141	31	20	4
Yhteensä	836	49	198	7

Verohallinnon tietojärjestelmässä oli joulukuussa 2013 yhteensä 836 verovelkaisella yrityksellä merkintä tuomiosaatavasta. Näistä 831 oli elinkeinonharjoittajia ja 5 osakeyhtiöitä. Näiden yritysten yhteen laskettu verovelan määrä oli 49 miljoonaa euroa. Toimivia yrityksiä tästä joukosta oli 198, joilla verovelkaa oli yhteensä 7 miljoonaa euroa. Yhteys tuomiosaatavaan esiintyi useimmin yrityksillä, jotka olivat verovelkaluokassa 20 000 – 100 000 euroa.

3.2.4 KONKURSSI- JA YRITYSSANEERAUSVAIHEET

Taulukko 30. Verovelat 12/2013 konkurssi-, yrityssaneeraus- tai velkajärjestelyvaiheita (lähde: Verohallinto 6/2014)

Verovelan suuruus	Konkurssi- ja/tai saneerausvaiheita	Konkurssi-vaiheita	Saneeraus-vaiheita	Velkajärjestelyvaiheita
0-5t€	1 365	1 212	223	1 366
5-10t€	850	769	136	416
10-20t€	1 665	1 514	274	410
20-100t€	7 281	6 706	1 685	695
100t€-	3 409	3 175	1 395	71
Yhteensä	14 570	13 376	3 713	2 958
Kaikki joilla konkurssi-, saneeraus- tai velkajärjestelyvaiheita	17 555	15 701	4 611	5 873
Verovelkaisten osuus	83 %	85 %	81 %	50 %

Verohallinnon tietokannassa oli konkurssi- tai yrityssaneerausvaiheista tietoa yhteensä 17 555 yrityksellä. Näistä 14 570:llä, yhteensä 83 prosentilla yrityksistä oli verovelkaa joulukuussa 2013. Verovelkaa ja konkurssivaiheita oli 13 376 yrityksellä, mikä on 85 prosenttia kaikista yrityksistä joilla oli konkurssivaiheita. Yrityssaneerausvaiheita ja verovelkaa oli yhteensä 3 713 yrityksellä, mikä on 81 prosentilla kaikista yrityksistä joilla oli saneerausvaiheita. Joillakin yrityksillä on voinut olla tieto sekä konkurssi- että yrityssaneerausvaiheesta.

Lukumääräisesti eniten konkurssi- ja saneerausvaiheita oli verovelkaluokassa 20 000 – 100 000 euroa verovelkaa. Tässä luokassa oli puolet kaikista konkurssi- ja saneerausvaiheita ja verovelkaa omaavista yrityksistä, yhteensä 7 281 yritystä.

Yksityishenkilön velkajärjestely oli 2 958 verovelkaisella elinkeinonharjoittajalla. Lukumääräisesti eniten velkajärjestelyjä oli verovelkaluokassa verovelkaa 0 – 5 000 euroa.

3.2.5 ULOSOTTOASIAT

Verovelkaisille yrityksille pyydettiin ulosottotiedot neljän vuoden aikana ulosotossa vireillä olleista yksittäisistä velka-asioista. Kohdejoukon suuren koon vuoksi ulosotto ei pystynyt poimimaan ulosotossa vireillä olleiden asioiden saldotietoa. Kohdejoukolla on ollut ulosotossa vireillä sekä Verohallinnon että muiden velkojien asioita.

Taulukko 31. 12/2013 verovelkaisten ulosottoasiat verovelan suuruuden mukaan
 (lähde: Ulosotto 7/2014, Verohallinto 6/2014)

Verovelan suuruus	KAIKKI				TOIMIVAT			
	Ulosotto- asioita, yritysten lkm	Osuus verovel- kaisista	Asioiden lkm	Ka: asioi- ta/ yritys	Ulosotto- asioita, yritysten lkm	Osuus toimivi- sta verovel- kaisista	Asioiden lkm	Ka: asioi- ta/ yritys
0-5t€	39 630	70 %	811 374	20	21 831	65 %	419 670	19
5-10t€	10 718	89 %	392 210	37	5 229	90 %	203 257	39
10-20t€	11 539	91 %	510 353	44	4 590	93 %	230 689	50
20-100t€	18 804	90 %	1 047 662	56	5 138	93 %	334 981	65
100t€-	4 459	85 %	238 712	54	779	89 %	56 485	73
Yhteensä	85 150	79 %	3 000 311	35	37 567	74 %	1 245 082	33

Ulosottotiedot on haettu 4 vuoden ulosottorekisteriotteesta

Selvityksen kohdejoukon verovelkaisista yrityksistä 85 150:llä on ollut asioita vireillä ulosotossa neljän vuoden aikana. Kaikista verovelkaisista yrityksistä 79 prosentilla on ollut vireillä ulosotossa yhteensä noin 3 miljoonaa asiaa. Yhdellä yrityksellä on ollut keskimäärin 35 asiaa vireillä viimeisen neljän vuoden aikana. Toimivista yrityksistä yli 90 prosentilla oli ollut asioita vireillä ulosotossa, kun verovelan määrä oli enemmän kuin 5 000 euroa. Yrityksillä joilla oli paljon verovelkaa, oli myös lukumääräisesti eniten asioita vireillä ulosotossa.

Taulukko 32. 12/2013 verovelkaisten ulosottoasiat oikeudellisen muodon mukaan
 (lähde: Ulosotto 7/2014, Verohallinto 6/2014)

Oikeudellinen muoto	KAIKKI				TOIMIVAT			
	Ulosotto- asioita, yritysten lkm	Osuus verovel- kai- sista	Asioiden lkm	Ka: asi- oita/ yritys	Ulosotto- asioita, yritysten lkm	Osuus toimi- vistä verovel- kai- sista	Asioiden lkm	Ka: asi- oita/ yritys
Elinkeinonharjoittaja	42 531	81 %	1 878 264	44	19 453	73 %	732 241	38
Avoin yhtiö	941	89 %	28 103	30	495	93 %	15 059	30
Kommandiittiyhtiö	4 108	87 %	134 516	33	1 992	94 %	72 920	37
Osakeyhtiö	33 330	76 %	911 964	27	14 521	74 %	408 555	28
Aat. yhdistys	871	68 %	10 929	13	291	63 %	5 250	18
Osuuskunta	210	71 %	3 556	17	81	63 %	1 483	18
Ulkomainen	2 262	84 %	23 288	10	500	84 %	5 858	12
Muut	897	68 %	9 691	11	234	61 %	3 716	16
Yhteensä	85 150	79 %	3 000 311	35	37 567	74 %	1 245 082	33

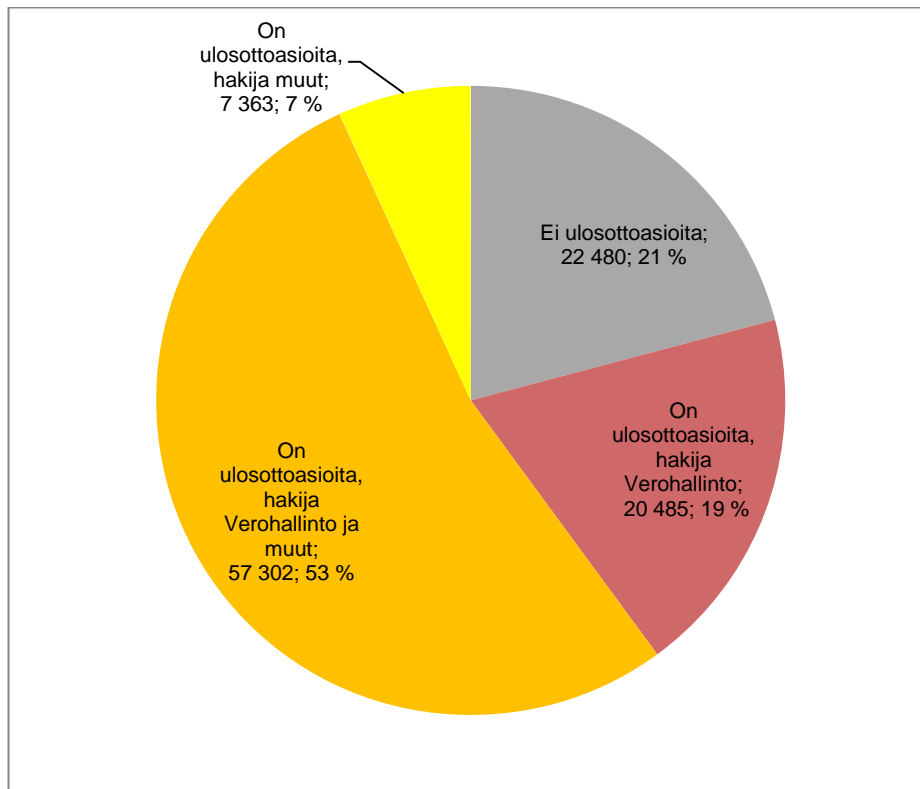
Ulosottotiedot on haettu 4 vuoden ulosottorekisteriotteesta

Taulukossa 32 on luokiteltu ne yritykset oikeudellisen muodon mukaan, joilla on ollut verovelkaa joulukuussa 2013 ja asioita vireillä ulosotossa viimeisen neljän vuoden aikana. Ulosotossa luonnollisen henkilön kaikkia asioita käsitellään henkilötunnuksella, joten asioiden lukumäärässä ovat mukana myös muut ulosottovelat kuin elinkeinotoiminnan velat. Suurimpina ryhminä ulosotossa näyttäytyvät elinkeinonharjoittajat ja osakeyhtiöt.

Toimivia yrityksiä kuvataan taulukon oikeassa reunassa. Toimivista verovelkaisista yrityksistä 74 prosentilla on ollut asioita ulosotossa vireillä viimeisen neljän vuoden aikana. Asioiden keskimääräisissä kappalemäärissä velallista kohden ei ole suurta eroa tarkasteltaessa kaikkia yrityksiä tai vain toimivia yrityksiä.

Seuraava kaavio kuvaa verovelkaisia yrityksiä (107 630) ulosoton hakijan mukaan. Mukana ovat myös ne 21 prosenttia verovelkaisista yrityksistä, joilla ei ole ollut asioita vireillä ulosotossa viimeisen neljän vuoden aikana.

Kaavio 6. 12/2013 verovelkaisten ulosottoasiat hakijoiden mukaan (lähde: Ulosotto 7/2014, Verohallinto 6/2014)

Yritykset luokiteltu sen mukaan onko hakijana Verohallinto vai joku muu velkoja.

Yrityksistä 53 prosentilla oli ulosotossa hakijana sekä Verohallinto että jokin muu velkoja. Verovelkaisista yrityksistä 19 prosentilla hakijana ulosotossa oli ainoastaan Verohallinto. Yrityksistä 7 prosentilla ulosotossa oli hakijana jokin muu tai muut velkojat kuin Verohallinto.

Seuraavassa taulukossa on ryhmitelty yritykset, joilla on ollut ulosotossa muiden velkojien kuin Verohallinnon asioita vireillä.

Taulukko 33. 12/2013 verovelkaiset - ei verohallinnon ulosottoasioita (lähde: Ulosotto 7/2014, Verohallinto 6/2014)

Veroveljan suuruus	KAIKKI				TOIMIVAT			
	Lkm	Osuus verovelkaisista	Verovelka miljoonaa euroa	Osuus verovelasta	Lkm	Osuus luokasta	Verovelka miljoonaa euroa	Osuus luokasta
0-5t€	21 068	37 %	18	26 %	13 491	64 %	10	26 %
5-10t€	1 986	17 %	14	16 %	737	37 %	5	12 %
10-20t€	1 955	15 %	28	15 %	470	24 %	6	9 %
20-100t€	3 447	16 %	162	18 %	548	16 %	23	10 %
100t€-	1 387	26 %	565	36 %	165	12 %	107	37 %
Yhteensä	29 843	28 %	788	28 %	15 411	52 %	153	23 %

Ulosoton ja Verohallinnon aineistoja vertailemalla havaittiin, että 28 prosentilla verovelkaisista yrityksistä ei ollut ollut Verohallinnon asioita vireillä ulosotossa. Näiden yritysten yhteenlaskettu veroveljan määrä oli 788 miljoonaa euroa. Yrityksistä 52 prosenttia oli toimivia yrityksiä, joiden osuus verovelasta oli 153 miljoonaa euroa. Joukossa oli lukumääräisesti eniten velallisia, joiden veroveljan määrä oli alle 5 000 euroa.

Seuraavassa taulukossa tarkastellaan joulukuusta 2013 kesäkuuhun 2014 niiden verovelkaisten yritysten veroveljan muutosta, joiden verovelka ei ole ollut ulosotoperinnässä.

Taulukko 34. 12/2013 verovelkaiset - ei verohallinnon ulosottoasioita: tilanne 06/2014 (lähde: Ulosotto 7/2014, Verohallinto 6/2014)

Veroveljan suuruus	KAIKKI						TOIMIVAT 12/2013						
	Yritykset			Verovelka			Yritykset			Verovelka			
	12/2013 lkm	06/2014		12/2013 miljoonaa euroa	06/2014		12/2013 lkm	06/2014		12/2013 miljoonaa euroa	06/2014		
		lkm	Osuus		Miljoonaa euroa	Muutos		Toimivat lkm	Osuus		Toimimattomat	Miljoonaa euroa	Muutos
0-5t€	21 068	5 719	18	8		13 491	2 177		69	10	2		
5-10t€	1 986	1 287	14	9		737	389		9	5	2		
10-20t€	1 955	1 251	28	17		470	280		8	6	3		
20-100t€	3 447	2 209	162	102		548	335		8	23	14		
100t€-	1 387	897	565	395		165	136		8	107	91		
On verovelkaa		11 363	38 %				3 317	22 %	102				
Ei verovelkaa		18 480	62 %				11 680	78 %	312				
Yht.	29 843	29 843	100 %	788	533	-32 %	15 411	14 997	100 %	414	153	115	-24 %

Muutos = 06/2014 ja 12/2013 veroveljan erotus jaettuna 12/2013 verovelalla

Yrityksistä, joiden verovelat eivät ole olleet ulosotossa, 62 prosenttia oli hoitanut veroveljan kesäkuuhun 2014 mennessä. Veroveljan yhteismäärä oli pienentynyt 32 prosenttia, yhteensä 255 miljoonaa euroa. Vastaavasti joukon yrityksistä 38 prosentilla oli edelleen verovelkaa kesäkuussa 2014.

Taulukossa 33 esitetyistä joulukuussa 2013 toimivista 15 411 yrityksestä 97 prosenttia (14 997 yritystä) toimi edelleen kesäkuussa 2014 ja näistä 78 prosenttia (11 680 yritystä) oli selvinnyt verovelostaan. Toimivien yritysten verovelan määrä oli pienentynyt 24 prosenttia. Verovelat ovat pienentyneet suhteessa enemmän verovelkaluokissa, joissa verovelan määrä oli alle 20 000 euroa. Havainto osoittaa, että pienet verovelat on hoidettu paremmin kuin suuret verovelat.

4 VASTUUHENKILÖISTÄ JA KYTKÖKSISTÄ

Tässä luvussa tarkastellaan verovelkaihin yrityksiin liittyvien organisaatiohenkilöiden luotettavuutta, verovelkaa sekä muita yritysytteyksiä.

Organisaatiohenkilön määritelmä on kirjoitettu harmaan talouden selvitysyksiköstä annettuun lakiin²⁴. Organisaatiohenkilöllä tarkoitetaan liiketoimintakiellosta annetun lain (1059/1985) 2 §:ssä tarkoitettua henkilöä (eli henkilöä, joka voidaan määrätä liiketoimintakielloon) tai sellaista omistajaa, joka yksin tai yhdessä ylenevässä tai alenevässä sukulaissuhteessa olevan henkilön, aviopuolison, rekisteröidyssä parisuhteessa toisen osapuolen tai samassa taloudessa asuvan henkilön kanssa omistaa vähintään 10 prosenttia yhteisön pääomasta tai heillä on vastaava osuus yhteisön äänimäärästä.

Tässä selvityksessä vastuuhenkilöinä tarkasteltiin kaupparekisteriin merkittyjä vastuuhenkilöitä²⁵ ja vuoden 2013 osakkaita. Yrityksissä, joilla oli verovelkaa joulukuussa 2013, oli vastuuhenkilöitä yhteensä 88 806, joista 31 594 oli elinkeinonharjoittajia. Kohdejoukon vastuuhenkilöistä 2 267 tunnus oli puutteellinen, joten näille ei voitu hakea muita yritysytteyksiä. Kohdejoukon 107 630 verovelkaisesta yrityksestä 30 206, yhteensä 28 prosenttia oli sellaisia, joiden vastuuhenkilöillä oli muita yritysytteyksiä. Muita yritysytteyksiä oli yhteensä 66 842 yritykseen.

Seuraavassa taulukossa on tarkasteltu verovelkaisten yritysten taustalla olevien vastuuhenkilöiden yritysten keskinäistä verkostoitumista eli rypästyistä. Yleisen määritelmän mukaan yritysryppäällä tarkoitetaan saman omistajatahon tai intressipiirin määräysvallassa olevien yhtiöiden joukkoa tai yhtiökeskittymää. Määräysvalta yhtiössä perustuu joko suoraan omistajuuteen tai sellaiseen päätösvallan käyttöön, joka voidaan rinnastaa tosiasialliseen omistajavaltaan. Yritystoiminnan hajauttaminen useaan eri yritykseen on täysin laillista liiketoiminnan suunnittelua. Korkean rypästyisasteen on kuitenkin havaittu olevan yksi harmaan talouden esiintymisen riskitekijä.²⁶

Taulukko 35. 12/2013 verovelkaiset – vastuuhenkilöiden yritysytteyksiä lukumäärä (lähde: Verohallinto 1/2015, 2/2015)

Vastuuhenkilön yritysten lkm	Vastuuhenkilöt, yritykset *		Vastuuhenkilöt, häiriöyritykset **		Kaikki kaupparekisterivastuuhenkilöt, yritykset ***
	Lkm	Suht. osuus	Lkm	Suht. osuus	Suht. osuus
1	49 556	55,8 %	78 798	88,7 %	74,1 %
2 - 3	28 845	32,5 %	9 366	10,5 %	20,8 %
4 - 5	5 756	6,5 %	524	0,6 %	2,9 %
6 - 9	2 832	3,2 %	97	0,1 %	1,3 %
10 ->	1 817	2,0 %	21	0,0 %	0,8 %
Yhteensä	88 806	100,0 %	88 806	100,0 %	100,0 %

Lukumäärät ovat vastuuhenkilöiden määriä

²⁴ Laki Harmaan talouden selvitysyksiköstä (21.12.2010/1207), 2 §.

²⁵ Suppea kaupparekisterivastuuhenkilöiden määritelmä: kaupparekisterisuhteissa on huomioitu vain seuraavat suhteet: elinkeinonharjoittaja, yhtiömiies, hallituksen jäsen, puheenjohtaja tai toimitusjohtaja tai yhtiön johtaja tai toimitusjohtaja tai prokuristi.

²⁶ Harmaan talouden selvitysyksikön julkaisu: Harmaa talous 2012 s.15.

* Kohdeyrityksissä (12/2013 verovelkaiset) 31.12.2013 olleille kaupparekisterivastuuhenkilöille ja vuoden 2013 osakkaille on haettu 31.12.2013 voimassa olleet ja 1.1.2009 jälkeen päättyneet kaupparekisterivastuusuhteet ja vuosien 2009 - 2013 osakasyritykset.

** Edellisistä 12/2013 verovelkaiset ja konkurssi ja/tai saneerausvaiheita omaavat yritykset

*** Vertailuryhmittely: kaikki 31.12.2013 voimassa olleet ja 1.1.2009 jälkeen päättyneet kaupparekisterivastuusuhteet (huomioitu vain täydelliset henkilötunnukset)

Edellinen taulukko kertoo vastuuhenkilöiden yritysryhteyksien lukumäärän. Vastuuhdeyritykset on taulukossa luokiteltu viiteen luokkaan lukumäärän perusteella. Lisäksi taulukossa tarkastellaan häiriöyritysten määrää sekä suhteellista osuutta. Taulukossa esitetään vertailutietona kaupparekisterin tiedot kaikkien kaupparekisterivastuuhenkilöiden yritysryhteyksien lukumäärästä suhteellisina osuuksina.

Verovelkaisten yritysten vastuuhenkilöistä noin 44 prosenttia oli vastuuhenkilönä tai osakkaana useammassa kuin yhdessä yrityksessä. Vastuuhenkilöistä noin 12 prosenttia oli vastuuhenkilönä tai osakkaana vähintään neljässä yrityksessä. Kun osuutta verrataan kaupparekisterissä olevien kaikkien vastuuhenkilöiden yritysryhteyksien lukumäärään, osuus on verrattain korkea. Kaupparekisteriin merkityistä kaikista vastuuhenkilöistä 5 prosentilla oli 4 tai useampia yritysryhteyksiä. Verovelkaisten yritysten rypästyminen on siten huomattavasti yleisempää kuin kaupparekisterissä olevien kaikkien yritysten rypästyminen. Häiriöyritysten määrää tarkasteltaessa, vastuuhenkilöistä noin 11 prosentilla oli useampia kuin yksi häiriöyritys. Yrityksen häiriöiksi katsottiin tässä yrityksen verovelka sekä tieto konkurssista tai yrityssaneeruksesta.

4.1 VASTUUHENKILÖIDEN MUISSA YRITYSYHTEYKSISSÄ HÄIRIÖITÄ

Seuraavassa taulukossa kuvataan verovelkaisten yritysten vastuuhenkilöiden muissa yritysryhteyksissä esiintyviä konkurssi- ja saneeraustietoja.

Taulukko 36. 12/2013 verovelkaiset - vastuuhenkilöiden taustalla häiriöyrityksiä
(lähde: Verohallinto 6/2014)

Oikeudellinen muoto	Vastuuyrityksissä		
	Konkurssi- ja/tai saneerausvaiheita	Konkurssivaiheita	Saneerausvaiheita
01 Henkilö	318	105	231
10 Avoin yhtiö	21	6	17
11 Kommandiittiyhtiö	94	43	53
12 Osakeyhtiö	2 313	951	1 718
20 Aatteellinen yhdistys			
25 Osuuskunta	7	3	6
70-71 Ulkomainen		3	
Muut	87	31	63
Yhteensä	2 840	1 139	2 088

Lukumäärät ovat kohdeyritysten määriä

Kohdeyrityksissä 31.12.2013 olleille kaupparekisterivastuuhenkilöille ja vuoden 2013 osakkaille on haettu 31.12.2013 voimassa olleet ja 1.1.2009 jälkeen päättyneet kaupparekisterivastuusuhteet ja vuosien 2009 - 2013 osakasyritykset.

Konkurssivaiheissa ei ole huomioitu vaiheita: velkojan hakemus hylätty, konkurssi jäänyt sillensä, hakemus peruutettu ja konkurssi rauennut yrityssaneeraukseen.

Yhteensä 2 840 kohdejoukkoon kuuluvan verovelkaisen yrityksen vastuuhenkilön muun yritysryhteyden tiedoissa oli Verohallinnon rekisterissä tieto konkurssi- ja/tai saneerausvaiheesta. Tieto on haettu vain niistä vastuuyrityksistä, joilla ei ole ollut verovelkaa joulukuussa 2013 ja yritykset eivät siten kuuluneet selvityksen kohdejoukkoon.

Yrityssaneerausvaiheita esiintyi yrityksillä lähes puolet useammin kuin konkurssivaiheita. Eniten konkurssi- tai saneerausvaiheita oli osakeyhtiöiden vastuuhenkilöiden muissa yritysytteyksissä.

4.2 VASTUUHENKILÖIDEN VEROVELKA

Useassa Harmaan talouden selvitysyksikön selvityksessä²⁷ on havaittu, että yrityksen vastuuhenkilöiden ja heidän vastuuyritystensä verovelan välillä on selvä tilastollinen yhteys. Niiden organisaatiohenkilöiden, joilla oli henkilökohtaista verovelkaa, kohdejoukon vastuuyrityksistä 26 - 31 prosenttia oli verovelkaisia. Niiden organisaatiohenkilöiden, joilla ei ollut henkilökohtaista verovelkaa, kohdejoukon vastuuyrityksistä 6 - 7 prosenttia oli verovelkaisia. Ilmiössä on kysymys siitä, että velat seuraavat yrittäjää.

Seuraavassa taulukossa tarkastellaan toimivia verovelkaisia yrityksiä, joiden vastuuhenkilöillä oli henkilökohtaista verovelkaa.

Taulukko 37. 12/2013 verovelkaiset – toimivat yritykset, vastuuhenkilöillä verovelkaa 11/2014 (lähde: Verohallinto 6/2014, 11/2014)

Oikeudellinen muoto	Verovelkaiset yritykset		Verovelka	
	Vastuuhenkilöillä verovelkaa, yritysten lkm	Osuus toimivista verovelkaisista yrityksistä	Vastuuhenkilöillä verovelkaa, yritysten verovelka miljoonaa euroa	Osuus toimivien verovelkaisten yritysten verovelasta
Elinkeinonharjoittaja				
Avoin yhtiö	373	70 %	3	74 %
Kommandiittiyhtiö	1 388	65 %	20	69 %
Osakeyhtiö	7 400	37 %	183	45 %
Aatteellinen yhdistys				
Osuuskunta	42	33 %	0,2	54 %
Ulkomainen				
Muut	138	36 %	1	37 %
Yhteensä	9 342	18 %	209	31 %

Toimivista verovelkaisista yrityksistä 18 prosentilla myös vastuuhenkilöllä oli henkilökohtaista verovelkaa. Näiden yhtiöiden yhteenlaskettu verovelan määrä oli 209 miljoonaa euroa, mikä on 31 prosenttia kaikkien toimivien yritysten verovelasta. Yhtymien verovelkaisten vastuuhenkilöiden korkeaan suhteelliseen osuuteen vaikuttaa vastuunalaisen yhtiömiehen vastuu yhtiön verovelasta. Yhtymän tulos niin ikään verotetaan yhtiömiehen tulona. Yhtiön oma-aloitteisista veroista äänellisellä yhtiömiehellä on verovastuu, joka näkyy yhtiömiehen vastuuvelkana henkilön verovelkatiedoissa. Osakeyhtiöt näyttäytyvät lukumääräisesti suurimpana ryhmänä, joiden vastuuhenkilöillä oli verovelkaa.

²⁷ Muun muassa selvityksissä Verovelat 17/2012 ja Verovelat – tavaraverotus 14/2014

4.3 LIIKETOIMINTAKIELLOT

Liiketoimintakieltoon määrätyn henkilön tulisi luopua liiketoiminnan harjoittamisesta kieltonsa ajaksi. Kiellon voimassa ollessa hän ei saa toimia hallituksen jäsenenä, varajäsenenä, toimitusjohtajana tai muutoin määräysvaltaa käyttävänä henkilönä yrityksessä, muussa yhteisössä tai säätiössä.

Tässä selvityksessä on tarkasteltu organisaatiohenkilöiden liiketoimintakieltoja, jotka olivat tarkasteluhetkellä tammikuussa 2015 voimassa. Liiketoimintakielloista ei ollut saatavissa Verohallinnon rekisteristä historiatietoja. Yrityksissä, joilla oli verovelkaa joulukuussa 2013, oli 518:lla kaupparekisteriin merkityllä vastuuhenkilöllä (vastuusuhte voimassa 31.12.2013) voimassa liiketoimintakielto tarkasteluhetkellä²⁸. Edellisistä vastuuhenkilöistä 344:llä liiketoimintakielto oli alkanut viimeistään 31.12.2013, jolloin verovelka ja liiketoimintakielto ovat olleet voimassa samaan aikaan. Osakkaista 40:llä (vuoden 2013 osakastieto) oli voimassa liiketoimintakielto, näistä 12 ei ollut kaupparekisteriin merkitty vastuuhenkilö. Osakkaista 24:n liiketoimintakielto oli alkanut viimeistään 31.12.2013, näistä henkilöistä 11 ei ollut kaupparekisteriin merkitty vastuuhenkilö.

Seuraavassa taulukossa tarkastellaan yrityksiä, joiden yhdellä tai useammalla vastuuhenkilöllä oli liiketoimintakielto voimassa tarkasteluhetkellä.

Taulukko 38. 12/2013 verovelkaiset – vastuuhenkilö(i)llä liiketoimintakielto
(lähde: Verohallinto 1/2015)

Oikeudellinen muoto	KAIKKI		TOIMIVAT	
	Kaikki liiketoimintakielto	Kielto alkanut viim. 31.12.2013	Kaikki liiketoimintakielto	Kielto alkanut viim. 31.12.2013
Elinkeinonharjoittaja	137	89	18	10
Avoin yhtiö	5	3		
Kommandiittiyhtiö	43	26	3	
Osakeyhtiö	595	398	46	22
Aatteellinen yhdistys				
Osuuskunta	2	2	1	1
Ulkomainen				
Muut	10	7	4	2
Yhteensä	792	525	82	35

Kohdejoukon kaikista verovelkaisista yrityksistä 792:ssa oli vastuuhenkilönä henkilö, jolla oli liiketoimintakielto voimassa. Näistä liiketoimintakieltoon määrätystä henkilöistä 525 henkilön liiketoimintakielto on alkanut viimeistään 31.12.2013 eli se kohdistuu verovelan kanssa samalle ajalle. Suurin osa voimassaolevista liiketoimintakielloista on kohdejoukon verovelkaisten yritysten vastuuhenkilöillä, joiden yritystoiminta näyttää päättyneen. Liiketoimintakieltoon määrättyjen suurta lukumäärää voi selittää se, että yrityksen lopettaessa toimintansa esimerkiksi konkurssin yhteydessä tai sen jälkeen, liiketoimintakieltoon asetetulla ei ole velvollisuutta pyytää kaupparekisteriä poistamaan itseään tämän liiketoiminnan päättäneen yrityksen vastuuhenkilöasemasta.

²⁸ 9.1.2015

Toimivien yritysten joukossa oli 82 yritystä, joiden vastuuhenkilö oli määrätty liiketoimintakieltoon ja näistä henkilöistä 35:n liiketoimintakielto on alkanut viimeistään 31.12.2013. Toimivien yritysten oikeudellisista muodoista lukumääräisesti eniten vastuuhenkilöillä liiketoimintakieltoja oli osakeyhtiöissä, yhteensä 46 yhtiössä, joista 22 henkilön osalta liiketoimintakielto on alkanut viimeistään 31.12.2013.

5 YHTEENVETO

Selvitys on jatkoa Harmaan talouden selvitysyksikön vuonna 2012 julkaisemaan Verovelat 17/2012 selvitykseen. Selvityksessä havaittiin, että verovelkaisten yritysten lukumäärä on ollut joulukuussa 2013 jonkin verran suurempi kuin vastaavana aikana vuonna 2011 tai 2012. Elinkeinotoiminnan verovelan yhteismäärä näyttää olevan kasvussa ja vuoden 2012 verovelan määrän lasku näyttäisi jäävän tilapäiseksi ainakin lyhyellä aikavälillä. Elinkeinotoiminnan verovelan pääoman määrä oli joulukuussa 2013 yhteensä 2 854 miljoonaa euroa, mikä on 66 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2011 vastaavaan aikaan.

Kaikista Verohallinnon rekisterissä olevista yrityksistä 15 prosentilla, yhteensä 107 630 yrityksellä oli verovelkaa joulukuussa 2013. Toimivia näistä verovelkaisista yrityksistä oli 50 538 yritystä. Kaikista toimivista yrityksistä 12 prosentilla oli verovelkaa. Elinkeinotoiminnan verovelasta noin 24 prosenttia oli tarkasteluhetkellä joulukuussa 2013 edelleen toimivien yritysten verovelkaa.

Verovelkaisista yrityksistä osakeyhtiöitä oli 41 prosenttia. Elinkeinotoiminnan verovelasta tämän joukon vastuulla oli noin kaksi kolmasosaa, yhteensä 1 948 miljoonaa euroa. Verovelkaisista yrityksistä yli puolella verovelan määrä oli alle 5 000 euroa ja joukon osuus kokonaisverovelasta oli vain noin 3 prosenttia. Yritykset joiden verovelan määrä oli yli 100 000 euroa, vastasivat yli puolesta elinkeinotoiminnassa syntyneestä verovelasta. Verovelkaisista yrityksistä yli kolmannes ja verovelan määrästä 46 prosenttia oli yrityksillä, joiden kotipaikaksi oli ilmoitettu Uusimaa. Lisäksi havaittiin, että yritysten keskimääräinen verovelka kasvaa yrityksen iän myötä. Liikevaihtotietojen perusteella näyttää, että pienet yritykset verovelkaantuvat useammin kuin suuremmat yritykset.

Yritysten oikeudellisten muotojen välisessä tarkastelussa suhteellisesti eniten verovelkaisia yrityksiä oli ulkomaisten yritysten luokassa, yhteensä 19 prosenttia kaikista Verohallinnon rekisterissä olevista ulkomaisista yrityksistä. Ulkomaisten verovelkaisten yritysten suhteellinen osuus on kasvanut kahdessa vuodessa neljä prosenttiyksikköä²⁹. Ulkomaisista yrityksistä virolaiset olivat suurin ryhmä. Verovelkaisista ulkomaisista yrityksistä 75 prosenttia oli virolaisia. Ulkomaisten yritysten verovelloista 52 prosenttia oli virolaisten yritysten verovelkaa. Eniten virolaisia verovelkaisia yrityksiä oli rakentamisen toimialalla. Ulkomaisista verovelkaisista yrityksistä vain 18 prosenttia oli Verohallinnon rekisterien mukaan edelleen toimivia yrityksiä.

Keskeisillä harmaan talouden riskitoimialoilla rakentaminen, kuljetus sekä majoitus- ja ravitsemistoiminta, kokonaisverovelan määrä on kasvanut kahden vuoden takaisesta summasta lähes 100 miljoonaa euroa. Toimivien yritysten osuus toimialan kaikista verovelkaisista yrityksistä ja verovelasta näyttää kuitenkin pienentyneen kahden vuoden takaisesta tilanteesta. Rakentamisen toimialalla toimivien yritysten osuus kaikista toimialan

²⁹ Verovelat, osaraportti I, selvitys 17/2012, s.4. Verohallinto, Harmaan talouden selvitysyksikkö

verovelkaisista yrityksistä on laskenut 47 prosentista 38 prosenttiin. Toimivien yritysten osuus toimialan verovelasta on niin ikään laskenut 20 prosentista 14 prosenttiin. Kuljetustoimialalla toimivien verovelkaisten yritysten osuus on laskenut 65 prosentista 56 prosenttiin ja osuus verovelasta 37 prosentista 30 prosenttiin. Myös majoitus- ja ravitsemistoimialalla toimivien yritysten osuus toimialan kaikista verovelkaisista yrityksistä on laskenut 49 prosentista 42 prosenttiin ja osuus toimialan verovelasta 25 prosentista 22 prosenttiin.³⁰ Voidaan arvioida, että toimivien verovelkaisten yritysten verovelan suhteellisen osuuden laskuun on omalta osaltaan vaikuttanut myös lainsäädäntömuutokset sekä viranomaisten toiminnan tehostuminen. Viime vuosina esimerkiksi rakentamisen toimialalle on tullut uutta sääntelyä tilaajavastuulain, veronumerorekisterin ja käännetty arvonlisäverovelvollisuuden kautta. Lisäksi verovelkaantumiseen puututaan ehkä aikaisempaa nopeammin. Perinnän tehostuminen ei kuitenkaan vielä näy elinkeinotoiminnan kokonaisverovelan pienentymisenä. Kokonaisverovelka muodostuu noin viideltä vuodelta ja tulokset on nähtävissä vasta myöhemmin.

Verovelkaisista yrityksistä noin 10 prosentilla oli ollut arvioverotuksia vuonna 2013. Verotarkastuksen kohteena oli ollut 5 prosenttia selvityksen kohdejoukon yrityksistä. Näiden yritysten osuus elinkeinotoiminnan verovelasta oli noin 30 prosenttia. Tarkastuksissa havaittiin lukuisia puutteita ja 807 verotarkastusta oli johtanut Verohallinnon tekemään rikosilmoitukseen.

Selvityksessä havaittiin, että toimivista verovelkaisista yrityksistä 18 prosentilla oli vastuuhenkilöllä henkilökohtaista verovelkaa. Häiriöyritysten määrää tarkasteltaessa, vastuuhenkilöistä noin 11 prosentilla oli useampia kuin yksi häiriöyritys. Yrityksen häiriöiksi katsottiin yrityksen verovelka, tieto konkurssista tai yrityssaneerauksesta.

Selvityksessä tarkasteltiin lisäksi verovelkaisten yritysten taustalla olevien vastuuhenkilöiden yritysten keskinäistä verkostoitumista eli rypästyistä. Verovelkaisten yritysten vastuuhenkilöiden yritysytteyksien määrä oli suurempi kuin kaupparekisterin yrityksillä keskimäärin. Vastuuhenkilöistä noin 12 prosenttia oli vastuuhenkilönä tai osakkaana vähintään neljässä yrityksessä. Kun osuutta verrataan kaupparekisterissä olevien kaikkien vastuuhenkilöiden yritysytteyksien lukumäärään, osuus on verrattain korkea. Kaupparekisterin merkityistä kaikista vastuuhenkilöistä 5 prosentilla oli 4 tai useampia yritysytteyksia.

Selvityksessä tarkasteltiin lisäksi yritysten selviytymistä verovelasta. Selvityksessä havaittiin, että joulukuussa 2012 verovelkaisista yrityksistä 27 prosentilla ei ollut enää verovelkaa vuoden kuluttua joulukuussa 2013. Velattomien osuus kasvoi edelleen 36 prosenttiin kesäkuuhun 2014 mennessä. Verovelan määrä oli pienentynyt tarkastelujaksolla yhteensä 375 miljoonaa euroa.

Toimivista yrityksistä 15 prosentilla oli ollut Verohallinnon kanssa maksusuunnitelma ja maksusuunnitelmien piirissä oli yhteensä 11 prosenttia toimivien yritysten verovelasta. Verovelkaisista yrityksistä 79 prosentilla oli ollut asioita vireillä ulosotossa viimeisen 4 vuoden aikana. Velallisista 53 prosentilla oli ollut ulosotossa hakijana Verohallinnon lisäksi jokin muu velkoja.

---

³⁰ Verovelat, osaraportti I, selvitys 17/2012, s.11 - 12. Verohallinto, Harmaan talouden selvitysyksikkö

6 KEHITTÄMISEHDOTUKSIA

Harmaan talouden selvitysyksikkö tekee yhteistyötä useiden eri hallinnonaloilla toimivien harmaan talouden torjuntaan osallistuvien viranomaisten kanssa. Käytännössä on huomattu, että verovelka-käsitteen tulkinta aiheuttaa sekaannusta ja epäselvyyttä erityisesti Verohallinnon ulkopuolisten viranomaisten keskuudessa. Harmaan talouden selvitysyksikön Velvoitteidenhoitoselvitys-palvelu on saanut asiaan liittyen paljon kyselyjä. Verohallinnosta ulospäin annettava verovelkatieto ei aina ole sisällöltään samanlaista, mikä voi aiheuttaa tiedon vastaanottajassa hämmennystä.

Yleiskielessä verovelalla tarkoitetaan eräpäivän jälkeen maksamatta olevaa veroa ja kaikkia siihen liittyviä viivästysseuraamuksia. Verohallinnossa käytetään verovelka-käsitteen lisäksi termiä verojäämä, joka sisältää lähtökohtaisesti muut eräpäivänä maksamatta jätetyt verot lisäyksineen ja korotuksineen, mutta ei eräpäivänä maksamatta jätettyjä oma-aloitteisia verotiliveroja eli verotilin negatiivista saldoa.

Pääsääntöisesti verovelka on eräpäivän jälkeen perimiskelpoista. Perimiskelpoisuutta voi kuitenkin rajoittaa esimerkiksi veroon kohdistuva muutoksenhakuprosessi, jossa on määrätty veron täytäntöönpanon keskeytys. Vanhentunut vero voi olla vain rajoitetusti perimiskelpoinen esimerkiksi verovelkaan kohdistuvan ulosmittauksen tai kesken olevan konkurssimenettelyn vuoksi.

Harmaan talouden selvitysyksikössä on pohdittu verovelka-käsitteen vakioimista siten, että kaikissa yksikön julkaisuissa käytettäisiin verovelka-käsitettä saman sisältöisesti. Verovelka käsitteen tulkintaan liittyvät haasteet ovat kuitenkin laajempia. Selvitysyksikkö ehdottaa, että Verohallinnon toimesta käsite verovelka määriteltäisiin yksiselitteisesti siten, että sillä voidaan ymmärtää eri yhteyksissä tarkoitettavan sisällöltään samaa asiaa. Verojäämä-käsite ei näytä kovin hyvin toimivan verotilikaikaudella. Verovelan määrittelyn yhteydessä Verohallinto voisi pohtia, onko verojäämä-käsitteen käyttö välttämätöntä ja missä tilanteissa se voitaisiin korvata verovelka-käsitteellä.

LIITE 1

YRITYKSET OIKEUDELLISEN MUODON MUKAAN, ERITTELY

OIKEUDELLINEN MUOTO	KAIKKI 12/2013			TOIMIVAT 12/2013		
	Yritykset lkm	Vero- velk. lkm	Vero- velk. osuus	Yrityk- set lkm	Vero- velk. lkm	Vero- velk. osuus
01 Elinkeinonharjoittaja	298 155	52 269	18 %	181 316	26 552	15 %
1 Elinkeinonharjoittaja	298 155	52 269	18 %	181 316	26 552	15 %
10 Avoin yhtiö	19 307	1 052	5 %	8 424	534	6 %
10 Avoin yhtiö	19 307	1 052	5 %	8 424	534	6 %
11 Kommandiittiyhtiö	46 088	4 733	10 %	21 648	2 130	10 %
11 Kommandiittiyhtiö	46 088	4 733	10 %	21 648	2 130	10 %
12 Osakeyhtiö	244 849	43 970	18 %	158 137	19 748	12 %
12 Osakeyhtiö	244 849	43 970	18 %	158 137	19 748	12 %
20 Aatteellinen yhdistys	56 076	1 286	2 %	22 534	464	2 %
20 Aatteellinen yhdistys	56 076	1 286	2 %	22 534	464	2 %
25 Osuuskunta	5 357	295	6 %	2 654	128	5 %
25 Osuuskunta	5 357	295	6 %	2 654	128	5 %
70-71 Ulkomainen	14 536	2 705	19 %	4 246	596	14 %
70 Ulkomainen yhteisö	13 123	2 510	19 %	3 489	506	15 %
71 Ulkomaisen yhteisön sivuliike Suomessa	1 413	195	14 %	757	90	12 %
Muut	29 906	1 320	4 %	7 457	386	5 %
17 Muu kiinteistöosakeyhtiö	11 975	928	8 %	4 123	331	8 %
21 Erityislainsäädäntöön perustuva yhdistys	1 065	9	1 %	460	3	1 %
22 Keskinäinen (vahinko)vakuutusyhdistys	154	2	1 %	39	2	5 %
23 Metsänhoitoyhdistys	161	0	0 %	92	0	0 %
24 Osuuspankki	278	1	0 %	217	1	0 %
26 Vakuutuskassa	172	0	0 %	98	0	0 %
27 Työttömyyskassa	52	0	0 %	30	0	0 %
28 Muu taloudellinen yhdistys	154	1	1 %	8	0	0 %
29 Muu yhdistys	1 272	15	1 %	188	6	3 %
30 Säätiölain mukainen mukainen säätiö	3 059	63	2 %	1 063	26	2 %
31 Säästöpankki	181	0	0 %	28	0	0 %
32 Säädekirjalla perustettu eläkesäätiö	99	0	0 %	26	0	0 %
33 Työeläkekassa	23	0	0 %	11	0	0 %
35 Hypoteekkiyhdistys	1	0	0 %	1	0	0 %
39 Muu säätiö	210	1	0 %	15	0	0 %
52 Muu yhteisvastuullinen pidätysvelvollinen	1 668	28	2 %	126	2	2 %
54 Konkurssipesä	7 111	252	4 %	82	2	2 %
57 Elinkeinoyhtymä	2 230	20	1 %	847	13	2 %
60 Valtion liikelaitos	17	0	0 %	2	0	0 %
61 Kunnallinen liikelaitos	21	0	0 %	1	0	0 %
62 Kuntainliiton liikelaitos	1	0	0 %	0		
Muut	2	0	0 %	0		
Yhteensä	714 274	107 630	15 %	406 416	50 538	12 %

LIITE 2

YRITYKSET TOIMIALOITTAIN, ERITTELY

TOIMIALA	KAIKKI 12/2013			TOIMIVAT 12/2013		
	Yritykset lkm	Verovelk. lkm	Verovelk. osuus	Yritykset lkm	Verovelk. k. lkm	Verovelk. osuus
00 Tuntematon	12 202	305	2 %	183	17	9 %
00 Toimiala tuntematon	12 202	305	2 %	183	17	9 %
01-03 Maatalous	23 308	3 003	13 %	12 923	1 530	12 %
01 Kasvinviljely ja kotieläintalous, riistatalous ja niihin liittyvät palvelut	11 155	1 427	13 %	6 331	779	12 %
02 Metsätalous ja puunkorjuu	9 976	1 382	14 %	5 164	627	12 %
03 Kalastus ja vesiviljely	2 177	194	9 %	1 428	124	9 %
05-09 Kaivostoiminta	1 534	229	15 %	1 063	148	14 %
05 Kivihiilen ja ruskohiilen kaivu	1	0	0 %	0		
06 Raakaöljyn ja maakaasun tuotanto	1	0	0 %	0		
07 Metallimalmien louhinta	46	4	9 %	27	1	4 %
08 Muu kaivostoiminta ja louhinta	1 401	217	15 %	980	140	14 %
09 Kaivostoimintaa palveleva toiminta	85	8	9 %	56	7	13 %
10-33 Teollisuus	44 331	6 951	16 %	27 563	3 538	13 %
10 Elintarvikkeiden valmistus	3 013	461	15 %	1 885	236	13 %
11 Juomien valmistus	189	19	10 %	118	10	8 %
12 Tupakkatuotteiden valmistus	4	0	0 %	2	0	0 %
13 Tekstiilien valmistus	2 438	312	13 %	1 399	159	11 %
14 Vaatteiden valmistus	3 590	421	12 %	2 046	227	11 %
15 Nahan ja nahkatuotteiden valmistus	474	65	14 %	269	29	11 %
16 Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus (pl. huonekalut); olki- ja punontatuot. valm	4 423	683	15 %	2 772	375	14 %
17 Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	409	49	12 %	231	24	10 %
18 Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen	2 348	410	17 %	1 347	205	15 %
19 Kaksin ja jalostettujen öljytuotteiden valmistus	40	4	10 %	26	3	12 %
20 Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	625	81	13 %	360	37	10 %
21 Lääkeaineiden ja lääkkeiden valmistus	69	5	7 %	47	3	6 %
22 Kumi- ja muovituotteiden valmistus	1 003	149	15 %	630	68	11 %
23 Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	1 632	215	13 %	1 048	116	11 %
24 Metallien jalostus	255	32	13 %	157	15	10 %
25 Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	8 528	1 623	19 %	5 460	810	15 %
26 Tietokoneiden sekä elektronisten ja optistentuotteiden valmistus	1 237	162	13 %	741	70	9 %
27 Sähkölaitteiden valmistus	701	86	12 %	444	42	9 %
28 Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	2 546	388	15 %	1 708	203	12 %
29 Moottorijoneuvojen, perävaunujen ja puoliperävaunujen valmistus	484	89	18 %	291	43	15 %
30 Muiden kulkuneuvojen valmistus	927	213	23 %	486	73	15 %
31 Huonekalujen valmistus	1 800	323	18 %	1 076	161	15 %
32 Muu valmistus	3 163	370	12 %	2 029	212	10 %

TOIMIALA	KAIKKI 12/2013			TOIMIVAT 12/2013		
	Yritykset lkm	Verovelk. lkm	Verovelk. osuus	Yritykset lkm	Verovelk. lkm	Verovelk. osuus
33 Koneiden ja laitteiden korjaus, huoltoja asennus	4 433	791	18 %	2 991	417	14 %
35 Energia	1 290	71	6 %	955	49	5 %
35 Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	1 290	71	6 %	955	49	5 %
36-39 Ympäristö	2 802	232	8 %	1 941	112	6 %
36 Veden otto, puhdistus ja jakelu	1 563	30	2 %	1 110	20	2 %
37 Viemäri- ja jätevesihuolto	326	39	12 %	230	23	10 %
38 Jätteen keruu, käsittely ja loppusijoitus; materiaalien kierrätys	815	141	17 %	544	62	11 %
39 Maaperän ja vesistöjen kunnostus ja muut ympäristöhuoltopalvelut	98	22	22 %	57	7	12 %
41-43 Rakentaminen	86 715	22 135	26 %	50 988	8 352	16 %
41 Talonrakentaminen	42 406	12 875	30 %	22 351	4 306	19 %
42 Maa- ja vesirakentaminen	2 188	376	17 %	1 487	181	12 %
43 Erikoistunut rakennustoiminta	42 121	8 884	21 %	27 150	3 865	14 %
45-47 Kauppa	118 696	19 321	16 %	62 816	8 498	14 %
45 Moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien tukku- ja vähittäiskauppa sekä korjaus	17 945	3 960	22 %	11 090	1 851	17 %
46 Tukku- ja vähittäiskauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörienkauppa)	33 688	5 688	17 %	18 511	2 465	13 %
47 Vähittäiskauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörienkauppa)	67 063	9 673	14 %	33 215	4 182	13 %
49-53 Kuljetus	32 840	5 791	18 %	23 167	3 268	14 %
49 Maaliikenne ja putkijohtokuljetus	27 581	4 814	17 %	19 980	2 826	14 %
50 Vesiliikenne	688	76	11 %	440	44	10 %
51 Ilmaliikenne	175	12	7 %	98	8	8 %
52 Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta	3 716	697	19 %	2 276	304	13 %
53 Posti- ja kuriiritoiminta	680	192	28 %	373	86	23 %
55-56 Majoitus ja Ravintola	24 958	5 663	23 %	12 597	2 358	19 %
55 Majoitus	3 465	492	14 %	2 279	270	12 %
56 Ravitsemistoiminta	21 493	5 171	24 %	10 318	2 088	20 %
58-63 Informaatio	26 291	3 725	14 %	15 865	1 857	12 %
58 Kustannustoiminta	2 658	365	14 %	1 554	172	11 %
59 Elokuva-, video- ja televisio-ohjelmatuotanto, äänitteiden ja musiikin kustantaminen	4 101	614	15 %	2 690	349	13 %
60 Radio- ja televisio-ohjelmien toiminta	147	21	14 %	90	12	13 %
61 Televiestintä	1 072	179	17 %	544	68	13 %
62 Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvätoiminta	16 060	2 171	14 %	9 727	1 087	11 %
63 Tietopalvelutoiminta	2 253	375	17 %	1 260	169	13 %
64-66 Rahoitus	17 438	1 610	9 %	7 663	605	8 %
64 Rahoituspalvelut (pl. vakuutus- ja eläkevakuutustoiminta)	6 969	596	9 %	3 000	207	7 %
65 Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta (pl. pakollinen sosiaalivakuutus)	524	16	3 %	107	5	5 %
66 Rahoitusta ja vakuuttamista palveleva toiminta	9 945	998	10 %	4 556	393	9 %
68 Kiinteistö	31 176	3 346	11 %	14 873	1 447	10 %
68 Kiinteistöalan toiminta	31 176	3 346	11 %	14 873	1 447	10 %

TOIMIALA	KAIKKI 12/2013			TOIMIVAT 12/2013		
	Yritykset lkm	Verovelk. lkm	Verovelk. osuus	Yritykset lkm	Verovelk. lkm	Verovelk. osuus
69-75 Ammatti ja Tiede	88 597	12 241	14 %	56 231	6 615	12 %
69 Lakiasiain- ja laskentatoimen palvelut	12 456	1 522	12 %	9 108	1 043	11 %
70 Pääkonttorien toiminta; liikkeenjohdon konsultointi	24 227	3 273	14 %	14 323	1 613	11 %
71 Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	18 832	2 288	12 %	12 415	1 234	10 %
72 Tieteellinen tutkimus ja kehittäminen	1 493	140	9 %	955	64	7 %
73 Mainostoiminta ja markkinatutkimus	9 085	1 821	20 %	5 292	911	17 %
74 Muut erikoistuneet palvelut liike-elämälle	20 532	3 043	15 %	12 610	1 632	13 %
75 Eläinlääkintäpalvelut	1 972	154	8 %	1 528	118	8 %
77-82 Hallinto ja Tuki	34 349	7 479	22 %	19 694	2 997	15 %
77 Vuokraus- ja leasingtoiminta	3 302	503	15 %	1 927	220	11 %
78 Työllistämistoiminta	3 577	998	28 %	1 739	256	15 %
79 Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminta; varauspalvelut	3 920	669	17 %	2 351	304	13 %
80 Turvallisuus-, vartiointi- ja etsiväpalvelut	1 960	413	21 %	1 034	166	16 %
81 Kiinteistön- ja maisemanhoito	17 832	4 231	24 %	10 539	1 761	17 %
82 Hallinto- ja tukipalvelut liike-elämälle	3 758	665	18 %	2 104	290	14 %
84 Julkinen	1 149	27	2 %	687	17	2 %
84 Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus	1 149	27	2 %	687	17	2 %
85 Koulutus	10 688	1 153	11 %	7 197	744	10 %
85 Koulutus	10 688	1 153	11 %	7 197	744	10 %
86-88 Terveys ja Sosiaali	42 536	3 948	9 %	29 989	2 530	8 %
86 Terveyspalvelut	32 627	2 805	9 %	24 128	1 977	8 %
87 Sosiaalihuollon laitospalvelut	1 999	233	12 %	1 424	137	10 %
88 Sosiaalihuollon avopalvelut	7 910	910	12 %	4 437	416	9 %
90-93 Taide ja Viihde	33 655	3 395	10 %	20 475	1 918	9 %
90 Kulttuuri- ja viihdetoiminta	13 548	1 691	12 %	9 178	991	11 %
91 Kirjastojen, arkistojen, museoiden ja muiden kulttuurilaitosten toiminta	407	24	6 %	206	12	6 %
92 Rahapeli- ja vedonlyöntipalvelut	147	22	15 %	56	7	13 %
93 Urheilutoiminta sekä huvi- ja virkistyspalvelut	19 553	1 658	8 %	11 035	908	8 %
94-96 Muut palvelut	79 531	6 998	9 %	39 501	3 934	10 %
94 Järjestöjen toiminta	39 692	802	2 %	13 490	232	2 %
95 Tietokoneiden, henkilökohtaisten ja kotitaloustavaroiden korjaus	4 125	650	16 %	2 564	307	12 %
96 Muut henkilökohtaiset palvelut	35 714	5 546	16 %	23 447	3 395	14 %
97-99 Muut	188	7	4 %	45	4	9 %
97 Kotitalouksien toiminta kotitaloustyöntekijöiden työnantajina	93	6	6 %	31	3	10 %
98 Kotitalouksien eriyttämätön toiminta tavaroiden ja palvelujen tuottamiseksi omaan käyttöön	8	0	0 %	4	0	0 %
99 Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta	87	1	1 %	10	1	10 %
Yhteensä	714 274	107 630	15 %	406 416	50 538	12 %